

159

16
b.I.3

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

LECTORI.

QVOD modò datus librorum de Humani corporis fabrica Compendium, in duas partes dissectum est. quarum una sex capitibus complexa, succinctissimam omnium partium histò-
riam complectitur: altera in pluribus tabulis eandem delineationem simul cum characterum quibus inscribuntur indice proponit. Quare tuo ipsius arbitrari nostro ordinem (quem ex uar-
rio ad impressionis formam, compingendiq; rationem commodissimum selegimus) tanti usum erit pendens, aut partium descriptionem, aut designationem, notarumq; indicem primum eg-
redieris, quem omnino à figuris nudas utriusq; imagines proponentibus auspicaberis, ubi externarum scilicet appellationes, cum illarum imaginum index, occurrunt. In sequenti ostium
compagem offert figura à utriusq; impressa: quancumq; & figuræ ad utriusq; proportionem delineata, ac uelut musculorum tabule inscribitur, etiam sectionis serie ossa proponant, et præcipue
earum quarta & quinta. Musculorum etenim ligamentorumq; delineatio petenda est primum ab illa quam è regione figuræ omnia ossa exprimentis locamus, ob idq; prima musculorum figuræ
tribuitur: cui succedit quæ tertia nominatur, dein quarta & quinta. Nutritiois quæ cibo potu quæ fit organa, & dein cor partes quæ ipsius munij subseruientes, simul cum nervorum
serie proponuntur figuris nudam mulieris imaginem subsequenteribus, ubi & mulierum generatiois spectantur instrumenta, perinde ac uirorum organa occurrunt in figura quinta musculor-
um tabule agglutinata. Eorum quæ caluaria complectuntur imaginem, præter tabulam neruis demonstrandis paratam, musculorum figuræ satis absolute referunt, ac primum quædam ca-
put prima figuræ, dein secunda, mox quarta simul cum imaginibus quas è us figuræ manus amplexatur. Et hæc subsequitur quæ in sinistra quinta
figuræ manus est obuia, aliaq; inibi præter oculi partem effigiem humi decumbens. Vale, &
nostris conatibus candè (uti offeruntur) uere.

B A S I L E A E.

A

SERENISSIMO PRINCIPI PHILIPPO, DIVI CAROLI QVINTI IMPERATORIS
MAXIMI INVICTISSIMIQUE FILIO HAEREDI.

Andreas Vesalius S.

ENVI hoc chartarum contextu, maxime Princeps PHILIPPE, qui immortalis tui nominis splendore decoratus, in communem studiorum usum auspiciato emittitur, humani corporis historiam enumerationis modo ita partitus sum, singulaque enumeravi, ut praecipua naturalis philosophiae pars creaturae omnium absolutissima et iuxta dignissimae fabricam pertractans, imaginis cuiusdam uice operum Naturae studiosis ob oculos uersari possit. quae quoad fieri licet succincte, ac minus operose ea exprimat, quae septem huius argumēti libris diffuse complexus sum, quorum haec Epitome semita quaedam, aut appendix etiam iure habebitur, capita quae illis demonstrantur acruatim comprehendens, omniaque sic semel proponens, ut augurer am pro tua incredibili humanitate, quae etiam tenuissimum quodque scripti genus alacriter amplederis, et tuo conspectu non reiiciendam, quando ut hac incunte adhuc etate tam uarijs uirtutibus exornata, omnium disciplinarum et artium miro amore teneris, ita quoque generosissimi, ac qui uniuerso orbi aliquando praeficiatur digni prorsus animi tui domiciliū, uel obiter cognoscere iucundum duces, atque summorum Imperatorum, Regum, Consulū exemplo turpe miserumque esse arbitaberis, nos adeo uaria sectantes studia, corporis quod perpetuo circumferimus harmoniam latere, ac hominem sibi ipsi penitus esse incognitum, neque instrumentorum tam diuine ab immenso rerum Opifice structorum compagem perscrutari: quorum munere ea quae potissimum, et sola prope modum admiramur, alioquin conficiuntur. Verum et si hac ratione conatus iste tuo omnibus admirabili iudicio forsitan non displicebit, illum tamen medicis adeo nollem reddi familiarem, ut dum prodesse conor, ac in posterum quibusdam sordidorum typographorum mancipijs ad aliorum labores ineptissime in arctum contrahendos, suoque nomine emittendos ad rei literariae perniciem natis, occasionem praeripere studeo, magnopere obsum. Nemo enim nescit, quantum dispendij in scientijs omnibus compendia conciliare soleant. Quandoquidem et si illa ad perfectam absolutamque rerum cognitionem uiam quandam et rationem praefigere uideantur, ac latius prolixiusque alibi tradita, breuiter uniuersimque contineant, hocque in primis nomine instar indicis et memoriae sedis censeantur, in quam sparsim scripta rite collocentur, nihilo minus compendia ideo egregie nocent, magnamque literis cladem adferunt, quod illis solummodo addicti, uix quicquam aliud hodie perlegamus, etiam ijs qui se totos disciplinis manciparunt, duntaxat ad scientiarum umbram et superficiem aspirantibus, ac penitus solide uel nihil eruentibus. Huius mali quantumuis in omnibus propemodum studijs id lateuagari constet, medicorum uulgus grauissime insimulandum est, quod adeo ignauiter hominis partibus dignoscendis operam nauat, ut ne enumeratione quidem ad eas discendas utatur. Quum enim praeter cuiusque partis functionem et usum, ipsius quoque situs, figura, magnitudo, color, substantiae natura, ad caeteras partes connexus ratio, ac eius generis permulta in partium examine medico nunquam satis perspecta esse queant, quotus quisque reperitur, qui ossium, cartilagineum, ligamentorum, musculorum et uenarum, articularum neruorumque frequentissima per totum corpus serie excurrentium, ac uiscerum, quae in corporis habentur cavitatibus, uel numerum modo tenet? Vt pestilentes praeterea medicos, in communis hominum uitae exitium grassantes, qui ne unquam quidem sectioni assistere, quum in corporis cognitione nemo aliquod operae precium praestitimus sit, et in manuibus suis reges conuenientium praerogatiuae obicit, et uias perinde ac simplicia medicamina sedulo frequenterque uersauerit. Vnde etiam nunquam satis laudabuntur prudentissime Asclepiadum familiae, liberos domi ut lectione et scriptura, sic et cadauerum resectionibus exercentes, ut ita edocti, felici Musarum omine studijs incumbere. Caeterum hic nostram in Anatome totius medicae artis basi ac fundamento perdiscenda oscitantiam, et quam nobis qui medicinae nomen dedimus, per necessaria sit humanarum partium notitia, haud demonstrandum assumpsi: quum cuiusque conscientia abunde attestetur, in morbis curandis eorum cognitionem primas, secundas ac tertias partes merito sibi uendicare, hancque in primis ab affecta sede peti, debitum quoque (praeter alia) auxiliorum usum commonstrante. Quinetiam qui ueteri medicinae nunc in plerisque gymnasijs pristino nitore propemodum restituta et dedicantur, affatim intelligere incipiunt, quam parum frigideque haecenus a Galeni temporibus in Anatome sudatum fuerit: qui et si huius procerum facile sit primarius, humanum tamen corpus nunquam aggressus est, et siniae potius quam hominis ab illius fabrica innumeris sedibus uariantis partes descripsisse (ne dicam, nobis imposuisse) modo colligitur. Quod autem ad meam attinet audaciam, qua exiguum hoc tuumque indignum Maestate munusculum, tanto patrocinio unice commendatum, ancipitem iudiciorum aleam subit, nullam excusationem praetexurus sum, nisi quod hanc salsam molam, qua maxime per studiorum rationem litare datur, tantisper mea erga patriae Principem singularis obseruantiae pietatisque specimen esse uelim, dum thura quoque offerre aliquando dabitur. Patavij, Idibus Augusti. Anno a Vir-

ginis partu M D X L I I.

ANDREAE VESALII BRUXEL-

LENSIS SVORVM DE HVMANI CORPORIS

FABRICA LIBRORVM EPITOME.

DE OSSIBVS, ET CARTILAGINIBVS,

seu ijs quæ corpus suffulciunt partibus. Caput I.

a dno
b dno
c dno
d dno
e dno
f dno
g dno
h dno
i dno
k dno
l dno
m dno
n dno
o dno

p dno
q dno
r dno
s dno
t dno
u dno
v dno
x dno
y dno
z dno

aa dno
bb dno
cc dno
dd dno
ee dno
ff dno
gg dno
hh dno
ii dno
jj dno
kk dno
ll dno
mm dno
nn dno
oo dno
pp dno
qq dno
rr dno
ss dno
tt dno
uu dno
vv dno
ww dno
xx dno
yy dno
zz dno

MNES humani corpo-
ris partes sunt aut simi-
les, sensu ue simplices, ut
os, cartilago, ligamen-
tum, fibra, membrana,
caro, adeps: aut dissimi-
lares, instrumentariae ue,
quemadmodum uena,
arteria, neruus, muscu-
lus, digitus, & reliqua to-
tius corporis organa: que
eo magis instrumentaria
sunt, quo pluribus simila-
ribus, ac dein instrumen-
tarijs etiam partibus (ut manus & caput) componuntur. Ossa
durissime aridissimeque totius corporis partes existunt. Cartilagine
uerò ossibus molliores sunt, secundum ossa tamen durissime totius
corporis partes censentur, atque his simul et illis uniuersum corpus
sustinetur, omniaque ipsi adnascuntur ad stabiliunturque. Caluaria
cerebri ac sensus organorum sedes, multis constat ossibus: in fronte
siquidem sapius unum tantum, idque præcipue in mulieribus, con-
spicitur: in occipitio similiter unum, in uertice duo, ad utramque au-
rem uel tempus unum, cui cauitas in sculpsit, organo auditus re-
ponendo adaptata: & duo complectens ossicula, quorum unum in
cudi aut molari denti, alterum uero malleolo non inepte assimilaue-
ris. Hoc quoque os, præterquam quod ipsi cartilago auris corpus
erectum seruans continuatur, tres exigit processus: ac unus uberi
papillam refert: alius stylum, aut acum, aut galli calcar: tertius an-
trorsum ductus, superiorisque maxillæ ossi in externa oculi sede lo-
cato serrata compage commissus, in altero latere portionem constituit
eius sedis caluariæ, quam iugale os uocamus. Quinetiam temporis
os posteriori inferiorisque ipsius parte simul cum occipitis ossis basi
eam caluariæ regionem efformat, quam prærupta turris dicitur
tia modo, uerum & imagine conferimus. In capitis basi os insigne
habetur, cuneo à Dissectionum professoribus comparatum, & for-
ma impense uarium, processusque educens uel pertilionum alis simi-
limos. Ad hæc, aliud os in narium summo reponitur, cribri aut po-
tius spongiæ forma peruium, & cum septem enumeratis ossibus am-
plitudinem cerebro excipiendo paratam constituens, nariumque sep-
timum efformans. In superiori maxilla, præter dentes duodecim
ossa recensentur, unum utrinque in exteriori sedis oculi regione, &
duo utrinque etiam in interiori, & unum utrobique in inferiori, quod
maxillæ ossium longè maximum uisitur, superiorum alterius lateris
dentium alueolos sibi in sculptos obtinens. Ad palati finem, quæ na-
rium foramina in fauces pertinet, utrobique etiã unum eius maxillæ
os consistit. & prominens denique nasi pars duobus extruitur ossi-
bus, priuato nomine (ut & cetera maxillæ superioris ossa) destitu-
tis, & nasi cartilagine producentibus, quibus cartilagineæ narium
alæ stabiliuntur. Hactenus commemoratorum ossium pleraque in-
uicem futuris committuntur, ex quibus transuersim in sinapite du-
cta coronalis dicitur: transuersim uero in occipitio prorepens, à
similitudine nomen obtinuit. quæ autem ab huius uertice ad coro-
nalis medium per capitis longitudinem incedit, sagittalis uocatur.
at quæ ab hac æquè distant, & super aures feruntur, non futurarum
speciem, sed ueluti duarum inuicem incumbentium squamarum
imaginem exprimunt, inde etiam squamosæ conglutinationes appella-
ta. Reliqui etiam ditorum ossium connexus nullibi adeò exquisi-
tè, ac tres modò dicti, formam futuræ referunt: imò locis aliquot sim-
plicis lineæ speciem monstrantes, harmoniæ potius quam fu-
turæ nomen merentur. Inferior maxilla simplici constat ossè, nisi
fortè admodum puerulis in summo mento ex binis ossibus ita coale-
scat, quemadmodum plurima puerulorum ossa multis ossibus com-
pinguntur, quæ aliàs illis, qui ad summum deuenere incrementum,
simplicia occurrunt. Articulatur uero inferior maxilla utrinque ossi,
quod ad aurem consistit, peculiari cartilagine hinc præter illam inter-
ueniente, quæ ossium capita sinusque ubi inuicem componuntur, cru-
stæ modo obliniunt, & articulum promptè uersatilem & ab iniurijs in

continuo ossium affricu liberum reddit. Vtraque maxilla plurimum
sedecim dentes nanciscitur, quatuor nimirum incisivos, duos can-
inos, & decem molares, qui ut forma antequam eruantur appa-
rente differunt, sic etiam impari radicum numero suis præsepulis
infiguntur. In faucibus linguæ radici os præponitur uel imaginem
uerius quam exprimens, & pluribus contextum ossiculis, ex qui-
bus humilia suis extremis asperæ arterie capitis (quod laryngem
libentius quam guttur nuncupamus) cartilagini committitur, que
scutū refert, primaque laryngis cartilago numeratur, ac tangentibus
tota occurrit. Secunda enim magna ex parte posteriorem laryngis
sedem constituit, & anulo quem Thraces dextro pollicis sagittantes
imponunt similis, nomine destituitur, hinc quodammodo id inue-
niens. Tertia, quæ duabus proprijs extruitur partibus, uasorum
quibus aquam manus lauaturis affundimus orificio respondet, in la-
ryngis medio rimam efformans tibiariū linguæ, seu fistularum quas
ori indimus rimis similem, linguamque ob id nuncupatam. His car-
tilaginibus operculum simul cartilagineum & pingue, ligamenti-
tura participans insertum, reliquis interim asperæ arterie cartilagi-
nibus, quæ ipsius caudicem et ramos in pulmonem digestos constituit,
uel C imaginem exprimitur. Dorsum medullæ dorsali iter pot
simum parat, ac corporis ueluti carina in collum ceruicem ue, tho-
racem, lumbos, sacrum os, & coccyx seu cuculus os diuiditur,
triginta quatuor ossibus (quas uerterbas uocamus) efformatum.
Ac ceruix septenas continet, multis, & in omnibus non pari numero
processibus ornatas, ad quarum primam (quæ sola inter reliquas
uerterbas spina destituitur, & transversos processus egregie protu-
berantes possidet) caput antrorsum retrorsumque recta ducimus. Se-
cundæ uero uerterbæ (cui processus instar canini dentis prominens
accidit) beneficio caput circumuertimus. Reliquarum autem opera in
latus, sed tantum secundario, caput fertur. Thorax duodecim obti-
net uerterbas, costarum articulationes admittentes, ac harum ferè in-
fima suis ascendentibus & descendentibus processibus, quibus uer-
terbas proximis uerterbris suscipitur, uti prima ceruicis & supra & infra
ipsi contermina ossa suscipit: reliquis interim dorsi uerterbris illi duo
decimæ superioribus supra quidem susceptis, infra autem suscipien-
tibus: & qui inferius consistunt, infra susceptis, supra suscipientibus.
Subsunt uero illi duodecimæ, quinque lumborum uerterbæ, dein sacrum
os, plurimum sex proprijs compactum ossibus, inuicem ualidè nex-
is. Coccyx uero os infima sede in cartilagine desinens, crebro qua-
tuor exiguis constituitur ossiculis, nulli neruo iter præbentibus, ne
que ullo donatis foramine, quò dorsalis medulla reponatur. Pecto-
ris os anteriorem thoracis (qui congruam cordi & ipsi subseruien-
tium organorum sedem parat) regionem sibi uendicans, rarissime
septenis, uerum paucioribus extruitur ossibus, septem costarum ar-
ticularum utrinque excipientibus. Quippe ex duodecim costis utro-
bique positis, & in cartilagine degenerantibus, septem elatiore suis
cartilaginibus pectoris ossi coarctantur, hinc uerarum & legitima-
rum nomen fortitæ. Quæ autem pectoris os non contingunt, &
tanto magis ab illo anterioribus ab dominis regione deficiunt, quan-
to humiliorem sedem obtinent, spuria uocantur. Inferior pecto-
ris ossis sedes in cartilagine cessat, obtuso ensis mucroni (perinde
actotum pectoris os ensi assimilatur) respondens. Superiori autem
ossis sedi ubi latissimum & robustissimum est, iugulumque consistit,
utrobique una articulatur clauicula, humeri articulum à thoracis la-
tere remouens. Scapula etenim trianguli imaginem quodammo-
do exprimens, posteriorem thoracis sedem altera ex parte occupat,
in ceruicem desinens, cui acetabulum in sculpsit, brachij ossis capi-
ti excipiendo conueniens: dein ex ipsius dorso processum educit, qui
super humeri articulum pertingens, summus humerus appellatur:
ac clauiculæ peculiaris cartilaginis interuentu (ut & in clauiculæ ad
pectoris os nexu fit) articulatus, humeri articulum à thorace auxi-
lio clauiculæ diuidit: humeri etiam articulum superius perinde mu-
niens, ac interior scapulæ processus anchoræ, & C aut C compa-
ratus. Brachij itaque os, seu humerus, scapulæ articulatur, & huius
inferiori sedi uarijs sinibus & tuberibus exornata, rursus duo inibi
ossa iunguntur, radius nimirum & ulna, quæ totius membri no-

n dno
o dno
p dno
q dno
r dno
s dno
t dno
u dno
v dno
x dno
y dno
z dno
aa dno
bb dno
cc dno
dd dno
ee dno
ff dno
gg dno
hh dno
ii dno
jj dno
kk dno
ll dno
mm dno
nn dno
oo dno
pp dno
qq dno
rr dno
ss dno
tt dno
uu dno
vv dno
ww dno
xx dno
yy dno
zz dno
aaa dno
bbb dno
ccc dno
ddd dno
eee dno
fff dno
ggg dno
hhh dno
iii dno
jjj dno
kkk dno
lll dno
mmm dno
nnn dno
ooo dno
ppp dno
qqq dno
rrr dno
sss dno
ttt dno
uuu dno
vvv dno
www dno
xxx dno
yyy dno
zzz dno

B mine

quæ duorum musculorum uice numerari posset, introrsum que & deorsum rectà linguā trahit. Ab eius ossis lateribus utrobique unus etiam lingue radici inseritur, introrsum, sed tamen magis ad latus linguæ agens. Quintus & sextus lingue musculi in utroque latere singuli à capitis processibus stylum referentibus enati, lingue radici implantantur, eam sursum, prout hic aut ille contrahitur, ad latus ducentes. Septimus & octauus utrinque singuli à lateribus maxillæ inferioris iuxta molarium dentium radicem enati, lingue longitudini secundum humilia inferuntur, lingue partem ante sectionem in hiante ore conspicuam deorsum in latera mouentes. Nonus ab interna maxillæ inferioris sede iuxta summum mentum prodiens, crassus cernitur, & aliquot donatus inscriptionibus, lingueque humiliori sedi insertus, eam extrorsum agit. quanquam præter hos musculos lingue corpus ante sectionem apparens, talibus implicetur fibris, ut magna Naturæ industria in omnem motus differentiam promptissime feratur. Primam laryngis cartilagine secundæ committunt quatuor musculi, laryngis rimulam arcantes: & quatuor tertiam cartilagine secundæ nectunt, rimulam aperientes: & duo tertiam primæ colligant, rimulam claudentes: alij duo in tertie cartilagine basi consistentes rimulam stringunt. Atque hi duodecim musculi, laryngis proprii uocantur. Communiu uero duo ab osse u similitudine primæ cartilagini inseruntur, eamque antrorsum attollentes, rimulam laryngis referant: & duo à pectoris osse pronati, in eandem quoque cartilagine pertinent. Dein duo à posteriori sede stomachi inuicem proximi principium ducetes, eius quoque cartilagine lateribus toti carni (ut omnes ferè laryngis) inseruntur, unà cum duobus postremis dictis laryngem arcantes. Alij duo ab osse u referente enati, & in laryngis operculi radicem inserti, id sursum antrorsumque uelunt. In caput mouentium classem illi quoque reijciuntur, qui primam ceruicis uertebra priuatim mouent, sunt autem uniuersi septem paria, quod scilicet utrobique totidem enumerentur musculi. Ac primum par ex quinque superiorum thoracis uertebra spinis pronatum, sensimque extrorsum oblique ascendens, occipitis ossi implantatur. Secundum par, quod non duobus, sed pluribus efformari uidetur musculis, admodumque uariu cernitur, præcipua ipsius portione ex transuersis quatuor superiorum thoracis, & quinque humiliorum ceruicis uertebra processibus enatum, introrsum que nonnihil oblique ascendens, occipitis ossi implantatur. Tertium à spina secundæ ceruicis uertebra enatum, & extrorsum parumper oblique repens, occipitis etiam ossi inseritur. Quartum par similiter occipitis ossi insertum, à prima uertebra inibi pendens, quæ aliæ uertebra in spinam desinunt. Quintum ab occipitis ossis medio transuersim quodammodo ad laterales primæ uertebra processus fertur. Sextum à spina secundæ uertebra in eisdem processibus pertinet, similiter ac quinque nunc enumerata in posteriori ceruicis sede consistens, ac pariter ut tertium, quartum & quintum, musculis constitis prorsus carnis & teretibus & gracilibus. Septimum par insignis est, atque à pectoris ossis summo, clauiculisque quæ illi articulantur, utrinque unus pronascitur musculus, qui sursum oblique ductus in mamillarem capitis processum insertionem tentat. Cæterum primis quatuor paribus simul tensis caput rectà retrorsum ducitur: si uero trium primorum parium musculi ex altero lateretantum egerint, ad capitis circumuersionem auxiliabuntur, & in illo motu quintum & sextum par, primam ceruicis uertebra unà cum capite in gyrum ducent. Septimi uero paris musculis suum munus simul obeuntibus, caput rectà antrorsum flectitur: quæ autem alternatim laborant, circumuersionis autores efficiuntur. Verum ad capitis motum, quo id secundario cum ceruice flectitur, & extenditur, ac in latus ad humeros ducitur, ceruicis musculi famulantur, inter octo paria dorsum mouentia reponendi. Ac primum par à quintæ thoracis uertebra corporis lateribus incipiens, ad primam usque ceruicis uertebra pertingit, stomacho subiectu, superioremque dorso partem flectens. Secundum à prima thoracis costa utrinque pronatum, & internæ transuersorum ceruicis uertebra processuum sedi insertum, ceruicem in latus, sed antrorsum magis, ducit. Tertium ex transuersis sex superiorum thoracis uertebra processibus originem obtinens, externæ sedi transuersorum uertebra ceruicis processuum implantatur, ceruicem que retrorsum inclinantem ad latus agit. Quartum par à septimæ thoracis uertebra spina ad secundam usque ceruicis uertebra pertinet, omnibus intermedijs uertebra, uti & primum par, insertum, ac ex eisdem principium capiens, superioremque dorso partem extendens. Quintum par utrinque etiam habet musculum, ab ilium osse in transuersos lumborum uertebra processus, & infimam thoracis costam insertum, inferiorisque dorso partis flexus opificem. Sextum ab infima ossis sa-

cri sede in dorso incipiens, ad ceruicem usque fertur, in transuersos processus lumborum, sed manifestius adhuc thoracis uertebra insertum. Huius paris ambobus musculis contractis, dorsum extenditur: altero autem tantu laborante (ut & in alijs paribus) hoc quoque par obliqui seu in latera motus autor euadit. Septimum sub sexto occulatum à posteriori sacri ossis sede principium ducens, ad undecimam usque thoracis uertebra spinam descendit, omnibus intermedijs spinis assertum, ac spinas inuicem colligendo, dorsum hic extendens: uti & in sua sede octauum par, quod ab undecima thoracis uertebra ad septimam usque ceruicis porrectum, ita prorsus intermedijs spinis committitur, ut septimum illis quibus adnascitur spinis. Scapulam ad pectus mouet musculus à thoracis secunda, tertia, quarta & quinta costis anteaquam in cartilagine illæ finiatur enatus, & trianguli modo in internum scapulæ processum insertus. Secundus scapulam mouentium ab occipite pronatus, & deinde secundum ceruicis longitudinem ad octauam usque thoracis uertebra spinam à uertebra spinarum apicibus principium sumens, in scapulæ spinam summam que humerum & clauicula portionem inseritur, tota sui parte que in ceruice consistit scapulam sursum uellens: ea uero que sub ceruice in posteriori thoracis sede habetur, monachorum que cucullis responder, scapulam deorsum trahens. Tertius à transuersis superiorum ceruicis uertebra processibus enatus, ac elatiori scapulæ basi angulo insertus, illam quoque attollit. Quartus ex quintæ, sextæ & septimæ ceruicis, ac trium primarum thoracis uertebra spinis præcipue enascitur, scapulæque basi insertus, eam ad dorsum nonnihil sursum contrahit. Primus brachij motuum autor à media clauicula sede pectoris ossi proxima, & pectoris osse pronatus, ac quodammodo in angulum arcatus, brachium pectori adducit. Secundus ab altera clauicula parte, & summo humero, & scapulæ spina principium sumens, suoque uertice brachij ossi transuersim insertus, id sursum uariè attollit, hunc humeri articulum pulchre tegens, & figure Δ non absimilis. Tertius ab humiliori scapulæ costa prodiens, brachium rectà ad dorsum alligit. Quartus à sextæ thoracis uertebra spina ad humiliorem usque sacri ossis sedem ex intermediarum spinarum apicibus originem ducens, & ueluti in trianguli uerticem coactus, in brachium inibi inseritur, ubi tres commemorati insertionem longè sub ossis capite scapulæ articulo moliuntur, atque hic musculus brachium uariè deorsum trahit, uti ipsius principium perquam amplum est: neque ex puncto ita ducitur, ut musculi simpliciter prorsus motum obituri. Quintus uero in scapulæ basi insertus, ad thoracem respiciens occupat. Sextus gibbam scapulæ sedem uniuersam sibi uendicat, sub ipsius spina consistentem. Septimus sinum implet inter scapulæ spinam & elatorem ipsius costam conspicuum. Hi tres amplis implantationibus in ligamenta humeri articulum ambientia inseruntur, brachij circumactus opifices, quamuis septimus & ad brachij elevationem aliquid auxiliari uideatur. Thoracem mouentium primus à clauicula enatus, in primam thoracis costam inseritur, illam sursum ducens, hac que occasione ad thoracis dilatationem iuuans. Secundus à basi scapulæ pronatus, tanquam digitis quibusdam octo superioribus costis longè anteaquam in cartilagine degenerent, inseritur, eas que extrorsum mouens, thoracem dilatat. Tertius ex apicibus spinarum trium inferiorum ceruicis, & primæ thoracis uertebra latum membraneum que principium ducens, ternis ueluti digitis, tribus quatuor superiorum costarum interuallis sub scapulæ basi inseritur, eas que costas sursum oblique ducens, thoracem ampliat. Quartus ab ilium osse incipiens, sursum que ad ceruicem ductus, duodecim costis quæ primam à uertebra discedunt, inseritur, thoracem arcans. Quintus ex spinarum apicibus duarum infimarum thoracis & aliquot lumborum uertebra membraneus enascitur, & transuersim ductus, ac nonæ, decimæ & undecimæ costis ubi in interiora reflectuntur insertus, thoracem dilatat. Sextus in thoracis amplitudine repositus, uerarum costarum cartilaginibus pectoris que ossis lateri exporrigitur, thoracis contractioni præfectus. In duodecim costarum interuallis interiores ac exteriores musculi reponuntur. qui exteriores in costarum ossium interuallis consistunt, à superiori costa antrorsum oblique suas fibras in humiliorem mittunt: interiores uero ab inferiori costa sursum oblique in anteriora, ad superiorem costam fibras porrigunt. In sex uero cartilagine quæ legitimis costis ascribuntur interuallis, exteriorum musculorum fibræ ab humiliori cartilagine in superiorem oblique antrorsum repunt: interiores autem fibræ à superiori cartilagine ad inferiorem antrorsum pertinent, ac proinde in sex legitimarum costarum interuallis quaterni numerantur musculi. in spuriarum autem costarum interuallis bini tantum, uniuersique

uerſiq; unius lateris intercoſtales muſculi quatuor ſunt & triginta, ad unum omnes arctando thoraci præſecti. Atque numeratis hæc- nus in uno latere thoracis quadraginta muſculis, alij totidem in altero latere congruunt. & his octuaginta unus accedit, utrique lateri communis, ipſum uidelicet ſeptimum tranſuerſum inſimæ pectoris offis & ſpuriarum coſtarum cartilaginibus et uertebriſ lumborum ſuperioribus inſertum, ac in medio nerueum, in circuitu uerò ad inſertionem carneum, ut ſanguificationi generationi que ſubſerui- entia organa à cordis & partium ipſi ſubminiſtrantium ſede dirimēs, thoracem que proprio munere dilatans. His accedunt octo ab- dominiſ muſculi, utrinque nimirum quatuor. Primus ſeu extimus obliquè deorſum in priora fibras porrigit, cum ſuo coniuge toti ab- domini inuolucrum efformans. Secundus obliquè ſurſum in ante- riora fibras mittit, & cum ſuo pari inuolucrum quoque abdomini conſtituit. Tertius rectà fibras ſurſum ducens, à pubis offe ad pe- ctus conſcendit. Quartus tranſuerſim fibras digerit, ac cum ſuo pari etiam, ut & obliqui, inuolucrum abdomini extruit, ad thoracis conſtrictionem non minus quàm cæteri abdominiſ muſculi ſup- pletias ferens. Cubitum duo ſteſtunt, quorum anterior unum ca- put à ſcapulæ ceruicis elatiori ſede, alterum ab interno ſcapulæ pro- ceſſu mutuatur, & illis efformatus capitibus in radium inſeritur. Poſterior à brachij offe enatus, in anteriorem cubiti articuli ſedem, potiſſimum uerò in ulnam inſeritur. Extendunt autem cubitum tres, ac unus ab humiliori ſcapulæ coſta naſcitur, ſecundus à bra- chij offis ceruicis poſteriori ſede, hi in deſcenſu inuicem connaſcun- tur, & ipſis tertius admisceſtur, à media ferè longitudine offis bra- chij enatus, & ſimul cum illis in poſteriorem ulnæ proceſſum inſer- tus. In interna cubiti ſede gracilis reponitur muſculus, qui ab in- terno offis brachij tubere pronatus, in latum degenerat tendinem, interne ſummæ manus cuti magna ex parte ſubnatū: cuius beneficio ea cutis minus uerſatilis, & ad tangendū aptior reddi credit. Radius in pronū duobus muſculis ducitur, uno quidē ab interna cubi- ti articuli ſede enato, & in radiū obliquè implātato: altero autē iuxta brachiale ab ulna in radiū tranſuerſim ducto. In ſupinū uerò radius alijs duobus fertur, uno quidem longo, & à brachij offe ad inferio- rem radij partem, cui brachiale articulatur, pertinente: altero ab ex- terna cubiti articuli regione ad mediam radij longitudinem obli- què exporreſto, ibidem que inſerto. Brachiale quatuor præci- puis agit muſculis, ac duo primi ab interno tubere brachij offis pronalcuntur, & unus poſtbrachialis offi indicem ſuſtinenti, alter uerò brachialis minimo offi inſertum, & brachij offe ena- tus, biſido tendine in poſtbrachialis offa indicem & medium ſuſti- nentia inſeritur. quartus ab externo brachij offis tubere pronatus, ac ulnæ exporreſtus, in poſtbrachialis os paruū ſuſtinentis digitum inſertionem molitur. Duo primi ſimul brachiale ſteſtunt: ter- tius uerò & quartus ſimul contracti, id extendunt. Verū primo ſimul cum tertio tenſo, brachiale in internum latum agit: ſecundo autem & quarto unā laborantibus, id in externum latum inclinatur. Digitos manus mouentium primus ab interna anteriori cubi- ti articuli ſede enatus, ante brachialis radicē in quatuor diſſcinditur tendines, ſecundis quatuor digitorum internodijs inſertos, illaq; fle- ſtentes. Secundus ab eadem ſede cū primo, ſed magis decliuè, origi- nem ducens, primo ſubſternitur, in quatuor etiam diremptus tendi- nes, qui primi tendinibus ſubieſti, ante ſecundi digitorū internodij radicem eos tendines perforāt, tandemq; in tertia quatuor digitorū offa inſertionem molientes, ea fleſtunt. Tertius à radio iuxta cubiti articulum enatus, tertio pollicis articulo inſeritur, ipſius que flexus autor euadit. Tertium muſculum, in ſerie alij tredecim numero ſub ſequuntur, in extrema manu reſoſiti, quorum bini primo ſingulo- rum quinque digitorum offi inſeruntur, eius flexionis opifices, & tres ſecundo pollicis internodio potiſſimum inſerti id quoque fle- ſtunt. Decimusſeptimus itaque digitos mouentium ab externo brachij offis tubere natus, & indici, medio ac anulari præcipuè im- plantatus, eos digitos extendit. Decimusoctauus ab eadem qua nu- per dictus ſede prodiens, paruū digiti extensionis primarius autor eſt, & uariè cum decimiſeptimi tendine tribus anularis digiti offi- bus inſerto commixtus, etiam abductioni uerſus exteriora nonni- hil inibi ſubſeruit. Decimusnonus cum illo qui uigeſimusprimus erit, commune principium ab ulna, non procul à brachialis ſede naneſcitur: & in duos ferè diſſectus tendines, unum exteriori indi- cis, alterum medi j lateri digerit, illorum que digitorum in exter- num latum abductionis autor cenſetur. Vigeſimus à brachiali pro- natus, & externo poſtbrachialis offis paruū ſuſtinentis lateri ex- porreſtus, primo que eius digiti offi inſertus, illum extrorſum in latum abducit. Vigeſimusprimus externo lateri exterioris pollicis

regionis ad tertium uſque articulum implantatur, pollicis uerſus in- dicem extensionis autor. Vigeſimusſecundus ab ulna paulo ſupe- rius quàm nuper dictus prodit: & mox bipartitò ſciſſus, una por- tione in tendinem ceſſat, brachialis offi pollicem ſuſtinenti inſer- tum, & ductum, quo manus radij motum in pronum ſequitur, ad- iuuantem. Altera autem pars in duas rursus dirimitur, quæ ſin- gulæ unum efficiunt tendinem: & hæc quidem ſuum tendinem primi pollicis offis exterioris ſedis interno lateri inſerit: illius uerò partis tendo illi offi tantum obnaſcitur, in ſecundum & tertium pollicis os inſertus. Horum tendinum beneficio pollex introrſum uerſus extenditur. Vigeſimustertius ad internū primi pollicis offis latum ſedem obtinens, pollicē ab indice inſigniter abducit. Vigeſi- musquartus ab offe poſtbrachialis indicem ſuſſulciente enatus, & primo pollicis offi præcipuè inſertus, pollicem indici proximè ad- ducit. Superſunt adhuc quatuor graciles muſculi, quatuor tendi- nibus ſecundi digitos mouentium muſculi in uola attenti, & in- ternum latum primi quatuor digitorum offis inſerti, eorum que digitorum ad pollicem in latum adductionis miniſtri. Reponun- tur itaque in interna cubiti ſede muſculus, latum manus efficiens tendinem, primus & ſecundus brachialis motuum autores, pri- mus ſecundus & tertius digitos mouentium, & duo radium in pronum ducentes. In externa autem ſede conſiſtunt decimusſep- timus, decimusoctauus, decimusnonus, uigeſimusprimus, uigeſi- musſecundus digitos mouentium, & tertius & quartus brachia- lis motibus præſectorum, & duo radium in ſupinum agentes, ſunt que omnes numero nouem. Verū decem conſurgent, ſi à uigeſimo ſecundo digitos mouentium illam portionem diſtinxeris, quæ brachialis offi pollicem ſuſtinenti tendinem offert. In extre- ma manu obſeruantur decem muſculi, primos articulos digitorum fleſtentes, & tres ſecundi pollicis internodij flexus autores, & dein digitos agentium uigeſimus, uigeſimustertius, uigeſimusquartus, & quatuor muſculi quorum beneficio quatuor digiti pollicis addu- cuntur. Singuli uirorum teſtes cum ſuis ſeminalibus uaiſis tunica obducuntur à peritonæo pronata, & aliquot rectis carneisq; fibris enutrita, inſimæ que ſemen deferentis uaiſis ſedi inſerta. His fibris teſti unus conſtituitur muſculus, cuius ope teſtis obſcurè ſurſum uellitur. Sic & membranæ uterum firmantes, utrinque carneis donantur fibris, hæc que ratione uterus utrobique unum poſſidet muſculum, cuius auxilio leuiter ſurſum uerſus ilia contra- hitur. Veſicæ ceruici unus orbiculatim obnaſcitur muſcu- lus, inſertum in uagina excretionem prohibens. Item alius quo- que muſculus, recti inteſtini finem circulatim ambit, immaturæ egeſtioni præſectus, & duo alij muſculi poſt egeſtioneſ rectum inteſtinum alacriter ſurſum attollunt. Penis radice utrinque à pubis offe gracilis inſeritur muſculus, nimis quàm ſegniter ad ip- ſius tentiginem iuuans. Quinetiam ab anteriori ſede muſculi re- ctum inteſtinum orbiculatim amplectentis, duo enaſcuntur muſcu- li, inuicem ſibi proximi, & urinæ mearui, quæ ſub pubis offibus ſurſum refleſcitur, implantati, meatum que in feminis ei aculatione quo minus ille ad flexum occludatur, dilatantes. Primus femur mouentium ab ilium offis extrema ſede, & coccygis offis poſteriori regione enatus, poſteriori magni femoris proceſſu ſedi, & eius quoque radici ampla inſertione innaſcitur. Secundus ſub primo magna ex parte reconditus, magis que ab anteriori ilium offis ſede pronatus, etiam magno femoris proceſſui inſeritur. Tertius ſecun- do longè minor, ipſoq; penitus occultatus, ab ilium offe iuxta po- ſteriorem coxendicis acetabuli ſedem enaſcitur, magno etiam femo- ris proceſſui inſertus, & ut duo priores femur extendens, extror- ſumq; in latum agens. Quartus à tribus humilioribus offis ſacri offi- bus pronatus, etiam magno proceſſui inſeritur, femur extendens, & extrorſum non parum circumducens. Quintus omnium cor- poris muſculorum maximus, & pluribus partibus à coxendicis offe ac pubis principium ducens, poſteriori femoris ſedi ad hu- miliora ipſius uſque capita inſertus, extensionis & rectæ ſtationis autor habetur, femur etiam introrſum agens, idq; ipſius potiſſimū portione à pubis offis humiliori ſede pronata. Sextus à duabus in- ſimis thoracis & aliquot ſuperioribus lumborū uertebriſ initium capiēs, minori femoris proceſſui inſeritur, femoris flexus unā cum ſeptimo autor: qui à tota interiori offis ilium ſede enatus, minori quoque proceſſui elatius ſexto implantatur. Octauus à pubis offe pronatus, ſub minori proceſſu femori longa inſertione implanta- tur, id quidem fleſtens, uerū etiam impenſe introrſum mouens. Nonus anteriorem pubis offis foraminis ſedem occupans, maio- ri que femoris proceſſui inſertus, introrſum femur circumuertit. Decimus poſteriorem interiorem ue dicti iam foraminis ſedem ſi- bi

bi uendicans, & secundum coxendicis ossis posteriora tutissimè reflexus, ac uelut alijs musculis hinc pronascentibus adauctus, maiori que femoris processui implantatus, femur extrorsum circumuertit. Tibiam agentium primus ab ilium ossis spinæ antica sede enatus, & admodum obliquè secundum femoris internam sedem ductus, anteriori tibiæ sedi inseritur, totiusq; corporis gracilissimus, & simul longissimus musculus efficitur. Secundus à pubis ossium commissura enatus, in eandem cum primo sedem inseritur. Tertius à coxendicis ossis appendice principium obtinens, in eam quoque sedem tibiæ implantatur. Quartus ab eadem sede coxendicis ossis pronatus, & portionem sui à femoris osse in descensu assumens, tibiæ cum fibula articulo, sed potissimum fibulæ inseritur. Quintus ab eadem etiam regione principium adeptus, in anteriorem tibiæ sedem cum tribus primis, uerum minus decliuis, implantatur. Sextus ab ilium ossis spina pronatus, membranæ modo musculis os femoris amplexantibus obducitur, & potissimum ad exterius latus genu articuli inseritur. Septimus à radice magni femoris processus enatus, & externum femoris latus occupans, cum octauo & nono tendinem efformat, cui patella innascitur. Octauus enim à ceruice femoris & radice maioris ipsius processus originem ducens, quasi totum femoris os proximè ambit. Nonus à coxendicis ossis tubere supra ipsius cum femore articulum, anteriori in parte cōspicuo originem sumens, & septimo & octauo instratus musculis, ad anteriorem genu regionem fertur: ac in tendinem degenerans, cum duobus nuper dictis unum constituit tendinem, anteriori tibiæ sedi ualidissimè implantatum, atque ita primus, sextus, septimus, octauus & nonus tibiæ extensionis opifices habentur, secundo interim, tertio, quarto & quinto tibiæ liquide extendentibus. Qui in poplite latitat musculus, & ab externo genu articuli ligamento in tibiæ os obliquè pertinet, tibiæ non flectit, & si quid agit, obscure motum imitatur primi radium in prouum mouentis musculi. Eorum qui pedem mouent, primus ab interno femoris capite iuxta genu articulum incipit, uti & secundus ab externo capite principium nascitur, ambo posteriorem suræ partem constituentes, & cum quarti pedem mouentis musculi tendine congregantes, in calcem inseruntur. Tertius exiguus est musculus, ab externo quoque femoris capite pronatus, & in poplitis regione adhuc in tenuissimum tendinem desinens, calcis ossis interno lateri insertum. Quartus, pedem mouentium maximus est, ac à fibulæ cum tibia coarticulatione incipiens, in ualidissimum definit tendinem, cui duorum primorum tendo unitur, simul cum ipso calci insertus. Quintus musculi fibulæ ac fibulæ posteriori sedi proximè allocatus, ab ipsa pronascitur ossibus, ubi illa primùm dehiscunt, & iuxta interioris malleoli posteriora tendinem educit in tarsi os, quod tesseram imitati ossi conterminum est, insertum. Sextus in anteriori tibiæ sede positus, à tibiæ osse quæ illi fibula superius coarticulatur pronatus, tendinem in radicem pedis ossis pollicem sustententis inserit. Septimus à fibula principium ducens, externum tibiæ latus occupat, ac tendinem sub pedis inferiora reflexum, pedis ossi pollicem sustententis inserit. Octauus septimo occultitur, atque à fibula etiam enatus, tendinem in radicem ossis pedis paruorum digitum sustententis. Nonus pars est eius quem quatuor pedis digitos extendere mox dicturus sum: inseritur uero ad medium ferè longitudinis ossis pedis, ante paruorum digitum positi. Primis quinque musculis pes extenditur, seu fortiter terræ admouetur, quamuis tertius musculus id inualide præstet: & si quid ad pedis motum facit, eum in obliquum uersus interiora agit: sexto autè, septimo, octauo & nono pes flectitur, horumq; musculorum beneficio pes laterales motus, prout singuli agunt musculi, experitur.

Pedis digitos mouentium primus in planta totus collocatur, & in fima parte membranam impense crassam, & lato in manu tendini non ab similem pertinaciter obnatam possidet: & à calcis osse pronatus, secundis quatuor digitorum internodijs singulos tendines offert, eorum flexus autores. Secundus & tertius posteriorem tibiæ sedem perreptant, & secundus tibiæ ossi magis quam fibulæ exporrectus, ab illoq; pronatus, tendinem in plantam mittit, qui in quatuor dissectus tendines, singulos quatuor digitorum tertijs ossibus inserit, primi musculi tendines, perinde ac in manu fit, perforantes, eaq; ossa flectentes. Tertius à fibulæ ad tibiæ nexu enatus, & etiã fibulæ multum exporrectus, tendinem in plantam profert: à quo exigua portio tendinibus commiscetur, indicis & medij tertium internodium flectentibus: reliquus autem totus in secundum pollicis os inseritur, illius flexionis autor. Decem musculi his succedunt, qui insigniter mutuo implexi, ac pedis ossibus adnati, prima digitorum ossa flectunt, duobus musculis ad singulos digitos pertinentibus. Decimus quartus igitur, cuius pars nonus pedem mouentium

centebatur, à tibiæ anteriori sede pronatus, in quatuor dirimitur tendines, qui quatuor digitis inserti, eorum extensionis autores cententur. Decimus quintus ab anteriori tibiæ sede etiã procedens, pollicis inseritur, ipsius extensionis opifex. Decimus sextus in superiori pedis sede reponitur, carneaq; est moles in quatuor diuisa tendines, quorum unus pollicis superioris sedis externo lateri implantatur, secundus indicis, tertius medij, quartus anularis: atque hi tendines eorum digitorum in externum latus abductionis opifices sunt. Decimus septimus externum pedis latus occupans, & parui digiti primo ossi insertus, illum à cæteris remouet. Decimus octauus interno pedis lateri exporrectus, pollicem à cæteris digitis abducit. Dein in pedis planta carnea consistit substantia, in quatuor graciles dissecta portiones tendinibus adhaerentes, quorum ministerio tertia quatuor digitorum ossa flectuntur. Hæ portiones interno quatuor digitorum lateri ad primum articulum insertæ, eorum ad pollicem adductionis autores habentur: ac proinde si istas quatuor portiones quatuor musculorum uice enumeraueris, in tibiæ posteriori sede obseruabis primum, secundum, tertium, quartum pedem mouentium, secundum & tertium digitos mouentium, et sub illis quintum pedem mouentium. In anteriori uero sextum, septimum, octauum, nonum pedis motuum autores, & decimum quartum, decimum quintum digitos mouentium: in pede autem habueris primum digitos agentem, & decem prima digitorum ossa flectentes, & decimum sextum, decimum septimum, decimum octauum digitos quoque mouentium, nisi decimum sextum in plures diuidere propositum esset. Porro in musculorum enarratione passim ligamentorum non memini, quod magna ex parte articuli inuicem respondeant. Omnibus enim articulis orbiculatim ligamentum ab uno osse in aliud, aut in cartilagineum, uel à cartilagine in os, aut cartilagineum in fertum priuatim obducitur, paucis que articulis ligamenta accedere peculiaria. Ut in capitis articulo teres quoddam à dente secundæ ceruicis uertebrae in occipitis os ducitur, & secundum dentis posteriorem sedem in prima uertebra unum transfuersim fertur. Vertebrae corpora ligamentis admodum cartilagineis committuntur, ascendentes uero & descendentes eorundem processus ualidis quoque, sed tantum ambientibus colligantur: dein in spinarum interuallis membranæ cōsistit ligamentum, sicut in cubito & tibia, ubi ossa hinc inuicem dehiscunt: in super in pubis ossium foraminibus huius generis occurrit ligamentum, seu membrana potius. In humeri articulo tria peculiaria uisuntur, quorum primum teres est, & ab interno scapulae processu enatum, in externum humeri caput fertur, alia duo ab elatiori ceruicis scapulae sede enata, in idem caput pertinent, & unum quoq; hinc ab interno scapulae processu in summum humerum ducitur. In brachialis ossium inter se & cum postbrachialis ossibus connexu, ut & in pede, passim cartilaginea ligamenta interueniunt. A sacro osse duo teretia in coxendicis os pertinent. Ex femoris superiori capite teres ligamentum in coxendicis acetabulum inseritur. In genu articuli medio cartilagineum consistit ligamentum, & dein in posteriori ipsius sede, & utrinque ad latera unum peculiare secantibus obuuium est. Ex ligamentorum uero transfuersim tendinibus obductorum, tendines que ne sua sede declinent, continentium numero, in interna brachialis sede unum consistit, & secundum uniuersam internam cuiusque digiti sedem unum continuum habetur, iuxta brachialis radicem in externa radij & ulnae sede sex occurrunt. In anteriori tibiæ sede iuxta talum unum quoque obseruatur, & tria inter calcem internam que malleolum, dein unum inter calcem & externum malleolum. Sic & in interna inferiori ue pedis digitorum sede, huius quoque generis ligamenta spectantur.

DE ORGANIS NUTRITIONI,

quæ ex cibo potuq; fit, famulantibus.

Caput III.

QUANDO QUIDEM homo propter semen genitale sanguinemq; menstruum, generationis nostræ primordia, & eorum quibus constamus materiam immortalis fieri nequiuit, immensus rerum Opifex, ut is quam diutissimè uiuat, & species ipsius nunquam deficiens semper immortalis perseueret, sollicitè machinatur. Ut enim ad debitum incrementum homo attingeret, ac illa quæ in situ calor perpetuo depascitur, quam fieri posset proximè restituerentur, or-

D gana

gana nutritioni multifariam famulantiã obtinuimus. Cibus namq[ue] dentibus, quò postmodum leuiori opera conficiatur, effractus, per inde ac potus ab ore in uentriculum, tanquam in promptuarium, per uiam ducuntur, quæ duabus proprijs tunicis tendi, atque in se concidere aptis formata, ex faucibus sub aspera arteria, ac dein secundum thoracis uertebrae per septum transuersum in superius, sinistrum ue uentriculi orificium pertinet, & stomachus aut gula uocatur. ^b Venter uero inter iecur & lienem sub septo repositus, & insigniter capax, & secundum transuersum oblongus, in sinistraq[ue] corporis sede quam in dextra amplior, & duabus demum tunicis distendi contrahi que idoneis, & tertio quodam inuolucro quod peritonæum educit intestis, efformatus: & compluribus uenis, arterijs ac neruis implexus, quod ab ore illi delatum est concoquit, ac uelut in lacteum cremorem insita ui emutat, quem per suum inferius orificium ex latiori sede dextri ipsius lateris exortum, in ^d intestina propellit. quæ corpora sunt teretia uno continuo que ac innumeris orbibus gyris que tortuoso ductu à uentriculo ad podicem pertinentia, & similiter ac uentriculus duabus proprijs tunicis extructa. quibus tertia à peritonæo accedit, non minus quam duæ propriæ, laxari contrahi que apta, non tamen undique pariter ampla. Intestinarum siquidem à uentriculo procedens ^e origo, secundum uentriculi posteriora ad dorsum usque reflexa, & ^f duodenum nobis appellata, ac dein huic succedens intestinarum pars, quam ^g ieiunum dicimus, & ea quæ ^h ilium seu uoluulus nuncupatur, suisq[ue] orbibus ilia & sedem undique umbilico subiectam & conterminam implet, pari quodammodo constat amplitudine, quæ quum arcta sit, ut dictis nuper intestinalium partibus gracilium nomen inderetur, in causa fuit. Porro intestinalium pars in quam ilei terminus cessat, impenso crassa & ampla uisitur, ipsiq[ue] appendiculum continuatur, instar lumbrici inuolutum angustum que, & uno ore donatum, ideoq[ue] cæcū dissectionis proceribus appellatum. Ipsa uero crassa intestinalium pars à dextri renis sede ad iecoris cauum ascendens, hinc secundum uentriculi fundum ad lienis sedem, & illinc secundum sinistri renis sedem deuoluitur, & gyro quodam in sinistra pubis sede reflexa, toto que illo ductu ^k colum constituens, super ossis sacri initium recta deorsum ad anum fertur, ^l recti ac principis intestini nomen inibi obtinens. In hac itaque intestina quicquid uentriculus confecit, depellitur, per uarios illorum gyros deuoluentium: uenæ autem quæ innumera serie à iecoris cauo unâ cum arterijs à magna arteria depromptis, inter duas membranas intestina dorso colligantes, multa que pinguedine ac ^m glandulis abundantes, & ⁿ mesenterium uocatas, in intestina pertingunt, ex ipsis (sed potissimum gracilibus) intestinalis, quicquid sanguini efficiendo idoneum est, simul cum aqueo tenui que concoctionis uentriculi recremento exugunt, id iecori sanguificationis officinæ deferentes. Ipsum autem crassius & ineptum suctioni recrementum sensim in crassa colligitur intestina, illic tantisper asseruandum, donec hominem molestans, recluso rectu intestinalium orbiculatim ambiente musculo, semel uniuersim que hominis arbitratu egeratur. ^o Iecur in nullas diremptum fibras lobos ue, ipsi subministrantium organorum elatissimam sedem occupat, ac uentriculo magna ex parte incumbens, septo que transuerso proxime subditum, & magis dextram quam sinistram corporis sedem implens, supra gibbum, infra cauum uisitur, accumbentium illi partium formæ ad amullum congruens, & multarum uenarum implexu, quibus propria iecoris substantia concreto nuper sanguini similis circumfunditur, efformatum, tenui que inuolucro ab ipsius ligamenti quibus peritonæo firmatur procedente obtectum, neruulos que duos & arteriam item unam admittens, & naturalis seu altricis, aut, ut Plato dicebat, uenereorum ciborum & potuum concupiscibilis animæ fomes. Cæterum uenarum per iecur diffusarum una series in gibbo ipsius consistit, ad cauum pertinens uenam, altera in iecoris cauo reponitur, ^p portæ uenæ caudicem constituens: quæ primum uesiculae bilem flauam recipienti furculos duos promit, dein uentriculi posteriori sedi iuxta inferius ipsius orificium: inde uentriculi fundi dextræ parti ramus offertur, à quo ramuli in uentriculum & superiorem ^q omenti membranam sparguntur, quod membraneum est corpus sacculi modo extructum, & uasis tuto deducendis præcipue adaptatum: quanquam quum uenis arterijs que & pinguedine illis affusa scateat, intestinalium quoque calori fouendo auxilietur. Instar circuli enim à dorsi medio sub uentriculi posteriori sede in cipiens, per iecoris cauum ad fundum uentriculi (à cuius tertio inuolucro inibi pronascitur) ad lienis cauum, & hinc ad dorsi medium suo ueluti initio desertur. Hinc uero sacculi instar deorsum protensum, anteriori intestinalium sedi obuoluitur, innata ue, colum intestinalium quæ uentriculo exporrigi-

tur, mesenterij uice dorso committens. Cæterum portæ caudex postquã omento suffultus, dictas nuper depromptis propagines, in duos paritur truncos, ac dextrum qui grandior est, per mesenterium uarie digestum, intestinalis offert, prius duodeno intestino, & ieiuni initio ramum exhibens, glanduloso corpore huic intestinalium sedi exporrecto suffultum. Sinister truncus inferiori membrana omenti intextus, uentriculi posteriori sedi quæ dextram dorsi partem respicit, paruam offert propaginem, dein etiam omenti inferiori membranae, mox ^r glandulis hic uasorum tutæ distributioni præfectis, & colore carnis: dein secundum posteriora uentriculi ramus ab illo ascendit, uentriculi dorsi medium spectati sedi furculos primum exporrigenis, & coronæ ritu superius uentriculi orificium amplectens, à quo præter furculos deorsum sursumq[ue] depromptos, unus secundum uentriculi posteriora ad inferius uentriculi orificium prorepit. Ipse autem sinister portæ caudicis truncus sinistrorsum semper tendens, insignem hinc quoque promit uenam, omento & colo intestinali implicatam: ille uero in uarias sectus propagines, & sobolem adhuc humiliori omenti membranæ spargens, lienis cauo inseritur, ab ipsius propaginibus, anteaquam lienem subeant, uentriculi sinistro lateri ramulos offerens: inter quos insignis occurrit, qui fundum uentriculi in sinistra sede perreptans, uentriculo & superiori membranæ omenti soboles deriuat. Venæ portæ autem soboles per iecoris substantiam distributæ, quicquid ab intestinalis & non nihil à uentriculo quoque iecori detulerunt, in se continent: ac iecur eius cremoris optimum concoquens, in sanguinem id emutat, suæ etiam concoctionis duplex recrementum, uti in uini omni que concoctione alia fieri cernimus, obtinens: unum quidem crassius, quod ueluti sanguinis sæx & lutum censetur, atq[ue] bilis uulgò ferè dicitur: & per portæ uenâ in ^s lienem ablegatur, qui ad sinistrum uentriculi latus ad inferiora posterioraq[ue] repositus, linguæ crassioris imaginem exprimit, accumbentium organorum formæ iecoris ritu congruens, & multis uenis ac item arterijs intertextus, quibus propria lienis caro lutofo sanguini similis, & tenui tunica, quam omentum porrigit, intecta obnascitur. Lien itaque crassius iecoris recrementum ad se allicere, atq[ue] in ipsius nutrimentum conuertere, & si quid sibi adaptare nequit, in uentriculum id eruclare credimus. Tenuius autem iecoris recrementum, quod ueluti flos uini habetur, bilis flaua est, quam ^t meatus inter portæ & cauæ propagines per iecoris substantiam digesti in se alliciunt, & sensim collecti in unum meatum cessant: qui ex iecoris cauo e ductus, in bilis ^u uesiculae pertinet, caua iecoris sedi instar oblongioris piri media ipsius amplitudine innata, & corpore constantem distendi laxariq[ue] apto. In hac uesicula bilem asseruari dissectionis professoribus persuasum est, donec ipsa meatus peculiaris beneficio illam in duodenum intestinum protrudat: simul cum siccis uentriculi recrementis egerendam, ac intestina sua mordaci facultate ad propellendum irritaturam, atque pituita illis insidenti liberaturam. Cæterum sanguis dictis nuper excrementis repurgatus, ex angustissimis uenæ portæ ramis in artissimas cauæ uenæ propagines contendit, tenui aqueoq[ue] recremento, quod ex intestinalis in iecur assumptum fuit, uehiculo loco utens. Id namque hætenus sanguinem concomitans, & simul cum sanguine in cauum uenam conscendens, sui in his angiporis insignem uisum præstat. Quum uero huc usque sanguini promptæ digestionis nomine astitit, & sanguis tantam ipsius copiam insuper non requirit, consonum fuit, ut id à sanguine alioquin onus ipsi futurum expurgaretur: cui muneris ^x renes appositisimè famulantur, utrinque singuli ad uenæ cauæ latera, & iecori proxime allocati, ac maximam ferosi illius humoris portionem strenue ad se allicientes, illam que à sanguine excolentes. Quod quo opportunius moliantur, insignis uena & item arteria reni transuersim exporrigenitur, ac ren in sinum membraneum & ampliter cauum, in multas que dissecium propagines, ferosum sanguinem excipit, & substantiæ renis illi sinui obnata, & duplici tunica obtectæ beneficio urinam expurgat, illam in alium deducens sinum, quem ^y uenarij meatus uenæ modo constructus excipit, hanc in uesicam delaturus. ^z Vesica etenim rotunda: lagenæ quodammodo ritu urinam sensim admittentis, ad posteriorem pubis ossis sedem posita, peculiari constat tunica simplici & neruea, triplici que fibrarum genere intertexta, & contrahi ac distendi prompta, cui à ^a peritonæo abdominis ue membrana, quæ hætenus dictorum organorum est inuolucrum & firmamentum, alia obducitur. In posteriorem uesicæ sedem haud procul ab ipsius ceruice, à singulis renibus singuli meatus admodum industrie inferuntur, ipsa que tantisper urinam colligit, donec illa aut copia aut qualitate hominem molestans, recluso orbiculatim uesicæ ceruicem ambiente musculo, uniuersim excernatur. Sanguis hac industria repurga-

a. uisus, aut ostendit.

b. uisus.

c. uisus, d. uisus.

e. uisus, f. uisus, g. uisus, h. uisus.

i. uisus.

k. uisus, l. uisus, m. uisus, n. uisus, uel. uisus.

o. uisus, p. uisus, q. uisus, uel. uisus.

r. uisus, s. uisus.

t. uisus, u. uisus, uel. uisus.

q. uisus, r. uisus, s. uisus.

t. uisus.

u. uisus, x. uisus.

y. uisus, z. uisus.

a. uisus.

b. uisus, c. uisus.

d. uisus, e. uisus.

repergatus per cauæ uenæ ramos, ceu riuulos quosdam uniuerso corpori digeritur, ut singulæ partes sibi familiare ex sanguine emulgeant, id que emutantes, & sibi apponentes, in proprium nutrimentum conuertant: ac demum huius concoctionis quoque recrementa à se proprijs functionibus abigant. Porro^b cauæ series eiusmodi plurimum obseruatur. ubi ea in posteriori iecoris sede consistit, ex anteriori ipsius regione ramos promit, in iecoris gibbum numerosa serie digestos: sursum autem ascendens, ac septum transversum cum cordis inuolucro perforans, duas propagines septo largitur. Ad dextram cordis aurem caua ampliori orificio in dextrum cordis uentriculum dehiscit, quàm cauæ orbicularis amplitudo uspiam uisitur. A posteriori eius implantationis (nisi mauis dicere exortus) sede, uena prodit, cordis basim coronæ modo cingens, & deorsum per cordis superficiem ramulos digerens. Caua à corde sursum ascendens, ac cordis inuolucrum inibi prætergressa, uenam paris expertem, & octo frequentius inferiora costarum interualla utrinque enutrientem, à dextro latere promunt. In iugulo autem tota bipartitò scinditur, ab ipsius anteriori sede pectoris ossi & intersepiens thoracem membranarum uenas offerens, abdominis superiora perreptantes. A radice uerò alterius trunci factæ modo in iugulo bipartitionis insignis promitur uena, super primam costam in axillam procurrentem, sed prius in thoracis cavitatem ramum promens, in tria superiora sui lateris costarum interualla absumendum, & alium per transversos ceruicis uertebrae processus in caluariam usque porrigendum, & alium in posteriora thoracis iuxta ceruicis radicem sparsum. Præfens uena thoracem egressa, interdum hinc^c humerariam promit uenam, & ramum musculis anteriori thoracis sedi intratis: alium posteriori sedi thoracis, & cauo scapulæ: & lateri thoracis alium digerit, in axillam festinans. Trunci autem in iugulo factæ bipartitionis reliquum in duos impares ramos disscinditur, & horum interior graciliorq^d internam iugularem constituens uenam, duabus propaginibus duram cerebri membranam aduentibus, caluariam subit. Exterior uerò ab externo latere propaginem, ex qua humeralis uena constituitur, deducens, sursum conscendit, superficiariam efformans iugularem uariè ad fauces usque excurrentem, & in linguam, laryngem, palatum, faciem, tempora & uerticem distributam, tribusq^e uenis caluariam ingredientem. Humeralis uerò priusquam sub clauicula & summo humero in brachium fertur, ramum posteriori ceruicis sedi, & alium scapulæ gibbo, & alium summi humeri superiori sedi exporrigit, & secundum exterius lateris musculi cubiti flexionem anterioris sub cute prorepens, furculosq^e graciles cuti depromens, supra cubiti articulum dissecta, aliquando unum ramum penitus latentem, & mox absumptum, ad cubiti articulum defert. alium sub cute oblique ad cubiti flexum medium cum^e axillaris uenæ ramo coiturum, communemq^e uenam constitutum, tertium sub cute secundum radium in posteriora cubiti, ac tandem ad brachialis radicem iuxta ulnæ extremum mittit, qui axillaris propagini inibi commixtus, parui & anularis digitorum exteriora scandit. Axillaris in axilla latitans, & cuti anteriorem brachij sedem uersus interiora inuestienti ramum offerens, furculum præbet capitibus musculorum cubiti extendentium, & alium illorum mediæ propemodum longitudini, dein aliam propaginem cum quarto brachium petente neruo secundum brachij posteriora ad cubiti usque exteriora ablegat. Mox in duas secta uenas, unam prorsus toto ductu in profundo submersam, ac arteria semper comitatam, per cubiti articuli flexum medium deducit, quæ ante cubiti longitudinis medium in duas secta propagines, unam secundum radium, alteram secundum ulnam uersus brachiale porrigit. & hic rursus in furculos dirempta, in internam digitorum sedem ita digeritur, ut singulis digitis duæ offerantur soboles, & furculus quidam inter pollicis primum internodium & postbrachialis os indicem sustinens, ad manus externam sedem pertingat. Altera autem uena sub cute semper exporrecta, iuxta cubiti articulum in duos partitur ramos: quorum alter oblique uersus cubiti articuli flexum contendens, cum humeralis ramo commiscetur, simul cum illo communem efformans uenam, quæ duabus illis^f medijs uenis constituta, ac oblique deorsum repens, radium que tandem conscendens, in externa cubiti sede instar Y in duas disscinditur soboles, quarum altera medijs digiti potissimum externam sedem petit, altera uerò pollicis & indicis offertur, furculum in internam manus sedem spargens, ramulis montem Veneri sacrum implicantibus commiscendum. At alter axillaris iuxta cubiti articulum factæ diuisionis ramus, uarias propagines in cubiti internam sedem depromit: quibus crebro uena accedit, ab altero uenam communem constituentium ramo, quem axillaris porrigebat, enata. Hæ propagines admodum

uariè modò coeuntes, modò rursus inuicem diremptæ, ac internam cubiti sedis cutem implicantes, tandem in internam manus cutem prorepunt. Cæterum insignior eius rami propago ulnæ exporrecta, & in cubiti exteriora etiam furculos promens, iuxta brachialis radicem humerariae ramo commiscetur, ad paruum digitum & anularem contendenti. Cauæ uenæ pars sub iecore deorsum repens, à sinistro latere ramum offert pingui reni sinistri tunicæ & locis reni conterminis. Dein singulis renibus magna depromitur uena. Ab elatiori sede uenæ dextrum renem petentis, quæ frequenter altius uena sinistro reni propria initiu sumit, propago pingue dextri renis tunicam accedit. Ab illius uerò quæ ad sinistram proficiscitur renem, humiliori sede sinistra femoralis uena exoritur, dextra interim à cauæ caudice demissius multo principiu ducente. Porro ubi caua uertebrae lumbarum innititur, geniculatim illis propagines dat, in musculos proximis et ad abdominis usque latera absumendas. Atq^g harum illæ sunt præcipuæ, quæ à caua inibi pronascuntur, quæ supra ossis sacri ad lumbarum uertebrae nexum in duos pares disscinditur truncos, quorum sinister perinde ac dexter furculos quosdam ossis sacri foraminibus offert: & in duos partitur ramos, quorum interior propaginem mittit in musculos exhauriendam, qui ossis ilium & sacri posteriorem sedem occupant, & aliam deriuat in uentricam, & penem, & mulieribus in uterum multiplici sobole pertinentem. Quod reliquum eius rami est, ab externo ramo portuiculam assumens, per pubis ossis foramen in femur ducitur, cuti & musculis internam femoris sedem occupantibus furculos exhibens, & ante genu articulum cessans, suoq^h termino cum alterius crus petentis uenæ ramo, ut mox dicam, coiens. Exterior namqⁱ ramus sinistri cauae trunci per inguina femur aditurus peritonæo propaginem offert, in inferiorem abdominis sedem ad umbilicum usque absumendam: in femur uerò procedens, pubis cuti & pudendi muliebris colliculis sobole porrigit. Verum insignem uenam per femoris & genu & tibiæ interiora, sub cute ad pedis usque digitorum summum diffundit, in progressu sparsim cuti ramulos depromentem. Aliam quoque sub cute ad coxendicis articuli anteriora deriuat, ipse autem penitus inter musculos submersus, propaginem communicat musculis, & cuti in externa femoris sede locatis, & aliam offert musculis internam anterioremq^j femoris sedem sibi uendicantibus. Atq^k cum hac propagine extremum uenæ eius coit, quæ per pubis ossis foramen descendat. Hinc grandis uena secundum femoris posteriora retorquetur, propagines eius sedis musculis communicans, à quibus ramuli in cutem pertinent, tum sursum, tum deorsum ad suram usque excurrentes. Interior inferiora uerò femoris capita grandis hæc uena in duos scissa truncos, minorem anterioremq^l uersus fibulam deriuat, à quo præter soboles anteriorem genu sedem petentes ramus disscinditur, sub cute externam tibiæ sedem uersus posteriora obtegente, ad digitorum usque superiora uariè dissectus. Quod uerò reliquum est, altius inter musculos externæ fibulæ sedi attenuos occultatum, ultra tibiæ longitudinis medium properat. Interior autem truncus insigniter amplius, ramum dispensat secundum internam tibiæ sedem uersus posteriora sub cute ad pedis usque digitos dispersum. Deinde alium depromit, per suram nonnihil reconditum, ad calcem usque pertinentem. Quod uerò huius trunci præcipuum est, musculos posteriorem tibiæ sedem occupantes subit, & ab anteriori ipsius regione ramum per ligamentum membraneum demittit, fibulam tibiæ alligans: atq^m is sub anterioribus tibiæ integumentibus musculis absconditus, ad pedis usque superiora pertingit. Ipsa autem uena secundum posteriora descendens, & hinc inde cuti & conterminis musculis ramulos offerens, tandem inter calcem & tibiæ pedis inferiora subit, inibi in musculos & digitos in eum modum distributa, ut duæ soboles singulis offerantur.

DE CORDE, AC ORGANIS

ipsius functioni subministrantibus.

Caput IIII.

ORGANORVM, quæ in sito nobis calore creando, & spiritibus restituendis enutrientibusqⁿ fabricantur, cor irascibilis animæ sedes facile præcipuum censetur, instar nucis pineæ anteriùs ac posteriùs compressæ effigiatum, et sua basi sub pectoris ossis medio collocatum, suoq^o mucrone in sinistram laterem impense anteriorum uergens, substantiaq^p constans carnea, sed quàm musculo-

E rum

rum est substantia duriori & triplici fibrarum genere intertexta, ac uenis arterijsq; proprijs donata. Dein cor duos^b sinus seu uentriculos possidet, quorum alter in dextro consistens latere, amplior ac rariori tenuiorq; cordis substantia obductus cernitur, & cauae uenae orificium ad hunc pertinet, cui tres membranae introrsum ductae praeficiuntur. Quinetiam uas arteriae constans corpore, sed uenarum munere fungens, ac proinde^c arterialis uena appellatum, ab illo uentriculo egreditur, in ipsius orificio tres quoq; exigens membranas extrorsum spectantes. Alter autem uentriculus in sinistro repositus latere, & crassa precipuaq; cordis substantia circumdatus, etiam duobus donatur orificijs, quorum humilior uasis cuiusdam est, arteriae, quod ad aërem attinet, usum praestantis, at uenae corpore efformati: & proinde^d uenalis arteria appellati, & in ipsius orificio duas membranas introrsum coniuuantes exigentis. Elatius uero orificium arteriae magnae dedicatur principio, cui etiam tres membranas Natura elargitur extrorsum respicientes. Atq; hi sinus^e septo interstinguuntur impenitente crasso, & comprimidi distendiq; apto, & in tus foueis plurimis (ut & cordis uentriculi) abundantia corpore extructo. Totum uero cor membraneo quodam^f inuolucro tegitur, ipsi nulla ex parte connatum, & corde multo ampliori aequoq; humore intus rorato. Hoc exterius inferiori sua sede septo transuerso non mediocri amplitudine connascitur, in lateribus autem duabus continetur^g membranarum cavitatem thoracis interseptentibus, & inuolucrum hoc, ut cor in sua sede seruetur, suffulcentibus. Pulmo autem reliquam thoracis cavitatem, quam cor & dictae nuper membranae & stomachus deorsum descendens non occuparunt, implet, undiq; sese accumbentium partium formae iecoris modo adaptans, ac proinde bubulo, aut alioquin bisulco pedi admodum similis, & primum dextra parte & sinistra conformatus: quae rursus singulae in duas fibras lobos ue diremptae, multis uasorum implexibus extruuntur. Asperae namq; arteriae a faucibus (ubi etiamⁱ tonsillae & alia duo glandularum genera consistunt) in thoracem deductae, & ut uoci famularerent partim cartilagineae: ut uero conuicere distendiq; apta efficeretur, ac respiratori subleruaret, partim membranaceae, rami pulmonem passim implent: & arterialis uena a dextro cordis uentriculo familiarem sanguinem pulmoni praeparate, procedens, eumq; sanguinem pulmoni offerens, innumera serie in pulmonem distribuit, similiter ac uenalis arteria frequenti serie pulmonem implians. Atq; his uasis fungosa, mollis, spumea & admodum sequax propriaq; pulmonis substantia circumfunditur, quam tenuis admodum & pulmonis dilatationem compressionemq; haud prohibens tuni-
cula proximè ambit. tunicae costae succingenti semper attigua. Caeterum quia pulmo thoracis motum e nostro pendentem arbitrato, uacui beneficio sequens dilatatur, uacui etiam ratione extrinsecus nos ambiens aër per nares secundum^m gargareonem: & quum uehementius aërem ducimus, is per os etiam ueluti in follem attrahitur, ipsius portiuncula per caluariarum foramina cerebrum petens, & reliqua portione per fauces in asperam arteriam subintrans, & pulmonis cavitatem ex ipsius dilatatione facta ad amissim implens. Hunc aërem pulmonis substantia insita uel alterat, cordisq; usibus aptans, optimam sui portionem a uenalis arteriae ramis undiq; asperae propaginibus attentis assumi permittit, ut eius arteriae interuentu aër in sinistrum cordis sinum deferatur, spiritus uitalis idonea futurus materia. Cor enim hunc aërem attrahens, & in sinistrum ipsius uentriculum magnam sanguinis copiam a dextro alliciens, ex halituoso eius sanguinis uapore, & illo aëre, propria uirtute ipsius substantiae insita spiritum conficit, quem sanguine impetu ruente, concomitatum solumq; per magnam arteriam uniuerso corpori distribuit, & natium cuiusq; partis calorem ita temperat, quem admodum respiratio cor insiti caloris fomitem recreat: itaq; idem usus fit respiratoris & pulsus, quo arteria magna cordis rhythmo dilatatur & restringitur. Ad spiritum igitur conficiendum cor aere utitur, ipsiq; illius feruidus calor temperatur. Verum quicquid in hac spiritus confectioe fuliginosum spirituiq; efficiendo ineptum est, per uenalem arteriam in pulmonem reduci, atq; hinc cum aere qui in pulmone reliquus erat, compresso thorace excerni, dissectionis professoribus est concessum. Ad eò sanè ut cor indefessa ipsius dilatatione sanguinem in dextrum ipsius uentriculum a caua atrahat, ut is partim in sinistrum uentriculum ducatur, partim uero in aptum pulmonis nutrimentum ab ipso amice praeparatur, & contractio corde per arterialem uenam pulmoni offeratur. Cor uero dilatatum in sinistrum uentriculum ex pulmone aërem assumit, constrictum uero spiritum uitalem unam cum sanguine impetu ruente in magna arteriam propellit. Quo minus autem rapida cordis attractio uenae cauae & uenali arteriae noxam inferret, Natura cordisⁿ aures creauit, uelut promptuariarum cordi appo-

fitas. Quatuor autem cordis uasorum orificijs membranas arbitramur praefectas, ne irritus cordis labor fiat. Membranae enim cauae & uenalis arteriae orificijs praefectae, impediunt quo minus in cordis contractione sanguis in cauam, & spiritus uitalis in uenalem arteriam refluant, illae uero quae in arterialis uenae & magnae arteriae orificijs habentur, obstant quo minus in cordis dilatatione sanguis pulmonem oblatu, & spiritus uitalis iam emissus, in cor denuo regurgitent. Porro^o magna arteria simulatque e corde pronascitur, duas educit propagines cordis basim cingentes, deorsum ramulos per cordis substantiam spargentes, ipse autem arteriae caudex paulo supra cor in duos sectus truncos, grandiore in sinistro ad spinam detorquet, a quo utrinq; rami ad octo humiliores costas exporriguntur. Quum uero is sub septo deorsum fertur, huic quoq; propagines offerunt, mox ab una radice omento, uentriculo, iecori, bilis uesiculae, colo intestino, & demum lieni soboles offerens, uenae portae ramis concomitatas. Dein aliam radicem truncus hic in mesenterium dispensat, & utrinq; renibus unam deriuat non nihil inferius, ab ipsius anteriori sede feminales producens arterias, & dein adhuc demissius mesenterio aliam ramum exhibens, & in progressu uertebri lumborum ipsiq; accumbentibus musculis surculos depromens. Ad sacri ossis initium, & si arteria prius cauae in sinistro latere subijciatur, ea quo tutior prorepat conscendit, & eodem cum caua modo hic bipartito scinditur, pariem cum illa ad extremum usq; pedis distributione in profundo faciens. quippe nullus huius arteriae magnae trunci ramus cutem subit. Verum id priuatim huius trunci propagini per pubis ossis foramen procedenti accidit, quod illi arteria committitur, quae ab umbilico secundum uesiculae latus descendens, scetui propria censetur. Arteriae magnae caudicis truncus superiora petens, statim a sinistro ipsius latere ramum promit, oblique ad elatissimam thoracis sulcularis costam protensam, a quo primum propago superioribus costas offertur, & dein alia transuersis processibus uertebrae ceruicis, quae postmodum in duram cerebri membranam exhauritur. dein alia sinistro pectoris ossis lateri exhibetur, quae in alto semper condita, ad umbilicum usq; pertingit. Vbi uero ramus ille thoracis cavitatem superauit, surculum posteriorem ceruicis sedem occupantibus musculis transmittit, & similiter ut axillaris uena ad digitorum usq; extrema digeritur, si axillaris ramos cutem subeuntes exceperis, ac in alto latitantes solum hic intellexeris. Caeterum insignior portio dicti nuper magnae arteriae trunci ad iugulum ascendens, in duos impares ramos partitur. sinister, qui & gracilior est, sinistri lateris^p soporalem constituit arteriam: dexter uero, ab ipsius dextro latere ad primam costam propaginem deriuat. eodem profus modo ad iugulum, quo rami uelut oblique primam sinistri lateris costam adire dicebatur. Verum dextri rami reliquum, huius lateris soporalem efformat arteriam, quae similiter atq; sinistra secundum asperae arteriae latus fauces petens, ramum porrigit in faciem penitus & in temporum cutem ad uerticem usq; absorbendum. ipsa autem laryngi & linguae & triplici hic reposito glandularum generi soboles offerens, caluariam adit, & in duas diuisa propagines, minorem in primum dextrum ue dure membranae sinum exhaurientem mittit. grandior absq; uenae coniugio per proprium foramen in caluariam mergitur, atq; hic mox in durae membranae latus soboles ab ipsa deriuantur, & alia per peculiare foramen ad narium amplitudinem uersus nasi extremum contendit: ipsa autem propago caluariarum basi instrata, & in nullum tamen plexum reticularè digesta, antorsum fertur, & ramum cum secundo pari neruorum cerebri ad oculum depromens, sursum ascendit, duram cerebri membranam perforans, & partim in tenuem membranam hic absumpta, partim uero in dextrum cerebri uentriculum repens, plexus eius in hoc uentriculo repositi, ac extimo scetus inuolucro comparati portionem efformat, uitalemq; spiritum cerebro offert, ut ex illo cerebri beneficio animalis spiritus, uti nunc dicam, praeparatur.

DE CEREBRO, ET ORGANIS cerebri officiorum nomine extructis. Caput V.

CEREBRVM^q animalis ac principis facultatum sedes in caluaria reponitur, formam cavitatis quam occupat concinne referens, ac superiori sede secundum capitis longitudinem, ac anteriorius posterioriusq; in dextram partem & sinistram diremptum, in ipsius autem basis medio continuum. Vbi^r dorsalis medullae ab ossium medulla plurimum differentis producit initium, cui rursus^s cerebellum

bellum unitur, decuplo ferè minus cerebro, ac posteriori illius parti omnino subiectum, neque magis retrorsum quam cerebrum ipsum uergens. Atque hæc uniuersa cerebri dura amplectitur membrana caluariam proximè succingens, & per futuras caluariæ fibras porrigens, quæ in peculiare inuolucrum caluariæ degenerant. Hæc membrana tantum à tenui cerebri membrana distat, ut uasorum ipsius motum non præpediat, processum mittens inter dextram cerebri partem & sinistra, & item aliū inter sedem cerebelli elatiorem & cerebrum quæ cerebello innititur. Huic membranae quatuor præcipui insunt sinus, uenarum arteriarum que usum simul subeuntes, & uariam uasorum seriem in tenuem cerebri membranam digerentes. Cerebri enim substantiæ, quæ continua, alba, & nullis uenis intertexta est, tenuis quædam membrana uicinissimè obducitur, que passim in cerebri reuolutiones intestinorum anfractibus simillimas se implicans, uasa cerebri continet. Cerebrum uerò tribus insignibus et impense amplis donatur cavitatibus seu uentriculis, quorum unus secundum cerebri longitudinem in dextra cerebri parte consistit, qui ex posteriori sede deorsum per cerebri substantiam reflexus, ad medium usque basis cerebri perfertur. Secundus huic prorsus respondens, in sinistra cerebri parte collocatur, & ambo quæ internis lateribus se inuicem spectant, superiori sede tenui quadam cerebri substantia mutuò distinguuntur, quam septum nuncupamus, & quæ superius continuatur cerebri portioni, quæ quòd cæterarum cerebri partium in superficie positarum subdurior & magis candicans sit, callosum corpus appellatur. Humilior autem septi sedes unitur continua quæ est cerebri parti quæ instar fornici studinis ue extracta, utrinque ex posteriori duorum primorum cerebri uentriculorum sede, ampla basi pronascitur, & sensim antrosum procedens, ueluti in acutum trianguli uerticem coarctatur, humiliori sua sede qua modò recensendæ cavitati incumbit, instar forniciis cauata. Humiliores enim dictorum uentriculorum sedes inuicem septo non interstinguuntur, uerum in communem sinum conueniunt, sub corpore instar forniciis formato repositum, & uno insigni meatu rectà deorsum per cerebri substantiam pertinentem in infundibulum seu peluim à tenui membrana instar infundibuli extractam: quæ cerebri pituita per illum meatum descendens, glandi quadratæ & ossi cuneum imitanti superstratæ instillatur, illinc ad palatum & narium amplitudinem per insignia, non autem spongiam modo pertusa, foramina defluens. Ista communis dextri & sinistri uentriculorum cavitates tertius cerebri est uentriculus, posteriori sua sede in meatum definens, qui per cerebri corpora testibus & paribus non ablimita, in quadam medullæ initio, anteriori ac posteriori sede cerebelli processu ornatus, quem ex anfractuum imagine uermi in lignis nato comparamus. Verum in hoc uentriculo, quemadmodum in tribus uentriculis prioribus, nullum peculiare corpus secantibus occurrit. In dextrum nanque uentriculum (similiter ac in sinistram) per ipsius inferiorem posteriorem que sedem soporalis arteriæ insignior ramus conscendit, plexum efformaturus, quem extimo foetus inuolucro comparamus. Is enim ab illo arteriæ ramo & eius uasis portione constituitur, quod glandulæ nucis pineæ instar effigiatæ, & cerebri testibus incumbenti suffultum, ab extremo quarti duræ membranae sinus secundum cerebelli longitudinem exporrecti, per tertium cerebri uentriculum ducitur, & ab eo sinu tanquam à torculari, uenæ arteriæ que materiam suscipit, deinceps in duas portiones dissectum, una in dextrum uentriculum, altera in sinistram pertinet, ac cum arteriarum ramis eò peruenientibus, dictum nuper plexum in utroque uentriculo constituit. Ex hoc uitali spiritu in illo plexu cerebri munij adaptato, ac ex aere quem inspirantes in cerebri uentriculos allicimus, cerebri substantiæ insita uis spiritum animale conficit, quo cerebrum ad principis animæ functiones partim utitur: partim uerò per neruos ab ipso pronatos, ad organa spiritu animali indigentia (quæ potissimum sensus ac motus uoluntarij sunt instrumenta) transmittit, non mediocrem ipsius portionem à tertio uentriculo sub testibus cerebri in uentriculum cerebello & dorsali medullæ communem diffundens, quæ postmodum neruis omnibus à dorsali medulla ortum ducentibus digeritur. A cerebri enim basis medio utrinque unus nascitur processus longus & teres, & secundum cerebri basin antrosum ductus, & altero sinu octauæ capitis ossis incumbens, & olfactus organo proprius: uerum quoniam ex caluariæ amplitudine non procedit, nerui nomine à Dissectionum professoribus non donatus. Primum enim septem quæ cerebro ascribuntur pariu paulo posterius quam dicti modò processus neruorum substantiæ respondentes, initium à cerebri basi ducit, uisorios constituens neruos, qui in oculi

tunicam retis imagini similem degenerant. Oculus namque in centro habet crystallinum humorem, cuius anteriori sedi tunica tenuissima ceparum pellicula correspondens obnascitur. Posterior autem eius humoris regio à uitreo humore continetur, cuius posteriorem ambit sedem inuolucrum cerebri substantiæ respondens, in quod uisoriij nerui substantia dissoluitur. Tenuis autem cerebri membrana neruum uisorium inuestiens, in tunicam dilatescit uas folliculo perquam similem: quippe ipsa uniuersum oculum amplectens, anteriori sedi foramine eò peruia cernitur, quod pupillam dicimus. Dura autem cerebri membrana neruo etiam uisorio circumdata, in duram oculi tunicam finitur, toti oculo obductam, & in anteriori sede oculi cornu modo pellucidam, quæ iride seu maiori oculi circulo circumscribitur, ad quem alba adhærens uel oculi tunica anteriori oculi sedi obnata definit. Porrò inter corneam hanc & anteriorem crystallini humoris sedem aqueus habetur humor, qui à uitreo tunica quadam tenui & ciliorum imaginem exprimenti, & orbiculatim crystallino humori adnata, atque ab uinea principium obtinente distinguitur. Secundum neruorum par mouendis oculorum musculis seruit. Tertium duabus radicibus inuicem distantibus utrinque enascens, minorem digerit quadam portunculæ ad frontis cutem, & quadam ad superiorem maxillam superius que labrum, & quadam in narium amplitudinem, & quadam ad musculos maxillam inferiorem attollentes. Maiorem uerò radicem tertium hoc par linguæ exporrigit, hæc que illius beneficio gustus instrumentum efficitur. Verum ab hac etiam radice ramus capreoli modo intortus dictis nuper offertur musculis, & alius superioribus dentibus, alius que inferiori maxillæ ac dentibus illi infixis, & inferiori tandem labro. Quartum par in palati cessat tunicam. Quintum duplici quoque radice, ut & tertium par, prodiens, minorem musculis maxillam inferiorem attollentibus dispensat, crassior uerò auditus organo offert, quamuis & ab hac binas dispergit soboles per diuersa foramina in commemoratos modò musculos etiam pertinentes. Sextum par præter ramusculos ab ipso quibusdam in ceruice musculis & laryngi in descensu oblatos, septimi paris portione adaugetur, atque iuxta pectoris ossis summum soboles quædam illinc prodeuntibus musculis præbens, ramum costarum radicibus deducit, in organa sanguificationi subministrantia pulchre digerendum. Ita hæc uterque sexti paris neruus pariter distribuitur. Dexter uerò priuatim sui portionem ad arteriam dextro brachio exporrectam retorquet, à quo neruus confurgit secundum asperam arteriæ dextrum latus ad laryngem proficiscens, ob hoc dextro neruo descendit, pulmonis dextræ parti & cordis inuolucro ramusculos offert, ac stomacho tandem commissum, septimum que permeans, uentriculi superioris orificij sinistram sedem multis propaginibus donat. Sinister autem neruus ad arteriæ magnæ truncum dorso explicatum, portiones suas reuersiuum sinistri lateris neruum constituentem retorquet. Ab huius lateris neruo peculiariter cordi gracilis propago digeritur: quod autem eius adhuc restat, dextram superioris orificij uentriculi sedem intertextit, secundum uentriculi superiora ramulum ad iecur usque mittens. Septimum par præterquam quod sextum impense auget, præcipue in laryngis & linguæ musculis absumitur. Nerui à dorsali medulla in uertebis conclusa principium ducentes, triginta complectuntur paribus: quorum septem ceruicis dedicantur uertebis, duodecim thoracis, quinque lumborum, sex sacro ossi, nullo interim neruo à coccyge osse proficiente. Quæ à ceruicis labuntur uertebis, in musculos ipsi adnatos proximos que digeruntur: & à quarto, quinto & sexto parium furculis utrinque unus efficitur neruus, septo transuerso proprius: dein à quinto, sexto, septimo, & dein ab octauo ac nono, seu primo secundo que thoracis paribus, uariis neruorum confurgit textus, à quo in brachium sex nerui pullulant, præter uarias soboles scapulæ cauo & gibbo dispersas. Ac primus brachium petens neruus ab ipsius propaginibus, quas brachium attollenti offert musculo, sobolem impense gracilem in cutem brachij externæ sedi obductam digerit. Secundus per axillam brachium ingreditur, ramulos que priori cubitum flectentium musculo præbens, insignem ipsius portionem tertio brachium accedenti neruo impartitur, ipse uerò in cubitum festinans, & ramulum primo radium in supinum ducenti musculo exhibens, cutem subit: ac in uarias dissectus propagines, superioris interioris que cubiti sedis cutem ad extremam usque manum implicat. Tertius per axillam quoque descendens, & anterioris brachij sedis cuti ramulos depro mens, ac secundi nerui portione aductus, propaginem que comunicans, posteriori cubitum flectentium musculo per antero-

rem sedem interioris tuberculi ossis brachij in cubitum properat, musculis hinc principium ducentibus furculos unā cum quinto neruo spargens, & secundum radium exporrectus, atque in manus uolam ductus, duas soboles pollicis internae sedi, & totidē indici quoque, & unā tantū externo lateri interioris sedis medij largitur, non infrequenter etiam medio binos ramulos & unū anulari offerens. Quartus brachij neruus ceteris multo crassior per axillam ingreditur, & ramos musculis cubitum extendentibus disseminans, secundum brachij posteriora ad externum ossis brachij tuberculum contendit, in cutem prius duas diffundens soboles. Neruus ad hanc externam articuli cubiti sedem positus, ramum in cutem externae cubiti sedis ad brachiale usque spargens, & mox in duos ueluti truncos diuisus, musculis que ab externo brachij ossis tubere pronatis soboles dans, unum truncum ulnae exporrigit, à quo ramuli in musculos ab externa ipsius sede pronatos digeruntur: ipse autem truncus iuxta brachialis radicem cessat. Superior uero truncus radio exporrigitur, & praeter furculos graciles, quos accumbentibus praebet musculis, brachiale petit, & duos ramulos externae pollicis sedi, ac duos item indicis, et unum medij digiti interno lateri impartitur. Quintus neruus arteriae brachij proximus in axilla latitat, & nullas soboles in brachio à se deducens, in cubitum per posteriorem interioris tuberculi ossis brachij sedem pertingit, ac musculis hinc pronascentibus unā cum tertio neruo ramos communicans, secundum ulnam ad brachiale excurrit, in medio ductu ramum diffundens, qui duobus furculis in externam parui digiti sedem, & duobus item in anulari, & uno in medij exterioris sedis externum latus absumitur. Quicquid uero quinti nerui internam brachialis sedem adit, interiori parui digiti sedi, & anulari & medij ramulos offert. Sextus neruus insigniter gracilis, secundum internam brachij sedem sub cute deducitur, & in progressu ramulos quosdam in cutem diffundens ad cubitum pertingit, in cuius cutem secundum ulnam ad brachiale usque frequentibus furculis disseminatur. A neruis è thoracis uertebis prosilientibus, praeter ramos qui retrorsum ad spinas uertebularum, & dehinc in musculos ab illis principium ducentes porriguntur, singula costarum interualla singulos ramos sibi uendicant, ad pectoris & abdominis usque medium orbiculatim pertinentes, & musculis thoraci intratis, abdominis que musculis, & demum cuti furculos dispergentes. Ad hanc ab intercostalibus neruis portiunculā digeruntur, quae sexti paris neruorum cerebri propagines costarum radicibus exporrectas adaugent. Ceterum distributio neruorum è lumborum uertebis progredientium thoracis neruis magna ex parte responderet: illi namque retrorsum ueniam disseminant, & secundum ilia ad abdominis mediū circulatim ascendant, ramulos coterminis musculis & cuti elargientes. Verū à primo horū pari ad testes cum seminalibus arterijs propagines quam minime pertingunt, à quatuor autem humillimis paribus nerui in femur procidentis principium sumunt, quanquam omnium maximus à quatuor primis sacri ossis neruorum paribus pronascatur. Primum sacri ossis neruorum par, similiter acthoracis & lumborum paria, è uertebis labitur. Quinq; autem humiliora sacri ossis paria non à lateribus prosiliunt, uerū una radice antrorsum, altera retrorsum egrediuntur, & posterioribus radicibus in musculos sacro ossi & ilium ossibus adnatos & cuti sparguntur. Anterior uero primi paris ramus unā cum anterioribus triū succedentiū pariū radicibus dictum nuper neruū cōstituit. Humiliorum autem pariū radices in uesicam, anum & penem, aut mulieribus in uteri uicē & pudendi colliculos deperdunt. Porro quatuor neruorum in femur progredientium primus secundum sextum femur mouentē musculū deducitur, ac in externā femoris cutē ramū disseminans, in musculos absumitur exterius femoris latus occupantes. Secundus simul cum grandiori femoris uena & arteria femur subit, mox ramum depromens per internam femoris & genu & tibiae sedem ad summum usque pedis digitorum que extrema sub cute simul cum uena, quam hanc proreperere dictum est, descendens: huc que ac illuc ramulos digerens. Quod uero secundi nerui est reliquum, in musculos cessat anteriorem femoris sedem contegentes. Tertius neruus pubis ossis foramen perreptans, & musculis id occupantibus ramulos offerens, sobolem deriuat in internam femoris cutem aliquousque sparsam: reliquū autē eius nerui in musculos disscinditur, in interna femoris sede inibi locatos. Quartus omnium corporis neruorum, qui ex pluribus neruis construuntur, facile crassissimus, ubi coxendicis os à sacro dehiscit, in posteriora femoris ducitur, ramū in cutem femoris posteriorem spargens, qui paulo sub media femoris longitudine cessat. Humiliori etenim sedi alius offertur ramus, à quarto propagatus neruo, qui etiā musculis à coxendicis ossis infima

posteriori sede pronatis, soboles exhibet, uti & musculis ab inferioribus femoris capitibus pronatis. Dein in poplitis regione in duos dissectus truncos, graciliorem exteriorē que ad fibulam defert, à quo ramus ad externam tibiae cutem ad paruum usque digitum repit, & alius in anteriorem tibiae cutem dispergitur: eius uero trunci reliquum fibulae exporrigitur, ubi septimi & octaui pedem mouentium musculorum pendet origo. Ceterum grandior interioris truncus ramum in internam tibiae cutem, & in surae pariter cutem ad calcem usque porrigit: ipse uero in musculis suram constituentibus occultatus, ramum per ligamentum membraneum mittit, quo fibula tibiae alligatur, hic ramus musculis anteriorem tibiae sedem obtinentibus reconditus, tandem in pedis superiora contendit, inibi digiti oblati. Praecipua eius grandioris trunci portio secundum tibiae posteriora deorsum properans, & nonnullas soboles huc illuc musculis exhibens, inter calcem interiorē malleolū pedis humiliora adit, & exiguas admodum soboles musculis inibi repositis offerens, inferiori singulorum digitorū sedi duas propagines cōmunicat. Atque ad hunc sanē modū immēsus rerum Opifex non ad uiuendū modō, sed etiam ad cōmodē uiuendū corpus nostrum corruptioni obnoxium condidit. quae autem ad speciei successione fabrefecerit, quicquid hanc nutritionis organis procul à sensibus & rationis sede subiunxerit, nunc obiter & quantum hanc humanae fabricae partium enumeratio admittit, subiiciam.

DE ORGANIS SPECIEI

propagandae famulantibus.

Caput VI.

NITIO ad speciei conseruationem humanae fabricae autor duos homines ita exiit, ut uir quidem infantis primarium porrigeret principium, mulier uerē id apte conciperet, infantulumque ex hoc pronatum principio tantisper non secus quam aliquod sui corporis membrum enutrit, quousque is ualidior redditus, in aërem nos ambientē produci posset. Atque his munijs idonea peculiariaque instrumenta uir ac mulier obtinuit, quibus tanta ad generationem delectationis uis & illecebra inditur, ut animalia hac incitata, siue iuuenilia, siue stulta & rationis expertia sint, haud aliter speciei propagandae incumbant, quam si illi supereminētia. Vir quidem duos adipiscitur testes, cute quae hic scortum dicitur, carnea que membrana obductos, & alba ac continua peculiari que prorsus substantia extructos: quam ualida continet membrana, orbiculatim substantiae huic proximē adnata, ac eorum quae testi appllantantur infertionem connexumque excipiens, singulisque testibus peculiare inuolucrum constituens. cui alterum quoque proprium accedit à peritonæo inibi pronatum, ubi id uasis seminalibus uiam offert. Illic namque membrana pronascitur, ea uasa cum teste continens, & testi nusquam, neque etiam seminalibus uasis (nisi quā ex magna peritonæi amplitudine excidunt) pertinaciter connexa. Ad humiliorum enim testis sedem hanc tunica ipsius carnea parte tantum adnascitur, quam testis musculum censemus. Vasa autem seminalia sunt, una utrinque uena, una que arteria. Vena dextrum testem petens à cauae caudicis anteriori sede sub uenarum in renes pertinentium exortu pronascitur: quae uero sinistro testi offertur, ab humiliori sede uenę sinistrū renem adeptis ob hoc principium sumere creditur, ut non purū sanguinem dextrae uenę modo testi perferat, sed ferofum, qui ipsius salsa & acri qualitate in feminis eiectione pruritum conciliet. Ambae arteriae à grandia arteria paulo inferius quam dextra seminalis uena initium ducunt, & dextra caue caudicem conscendens ad dextram fertur uenam, simul cum hac testem accedens: & cum uena anteaquam testem attingat, uariē perplexa, corpusque efformans multas uarices exprimens, sua que basi elatiori testis sedi insertū, & ramulos intimo testis inuolucro offerens, multifariamque per testis substantiam digestum, quae sanguinem hunc benignum, & spiritum ingenta ipsi facultate in semē haud secus emutat, quam iccoris substantia cremorem ab intestinis ei delatum, in sanguinem alterat. Confectum semen à ualido uase instar uermis testis posteriori sedi adnato, uariē que capreoli ritu implexo excipitur, hoc uas sursum ad magnam peritonæi cavitatem ea uia conscendens, qua seminalis uena & arteria descendere, nerui cuiusdam modo teres efficitur: & deorsum ad pubis os reflexum, posteriorem uesicę sedem accedit, ad quam uas à sinistro teste semen deferens etiam properat, quod

quod dextro uasi unitum, simul cum illo in uesicæ ceruicis radicem inter^h glandulosum corpus ceruici hic obnatum inseritur, communisq; seminii ac urinæ meatus confurgit, qui deorsum modicè ductus, denuò sursum ad pubis ossium commissuram foris reflectitur, corporibus¹ penem efformantibus subnatus. Prodit enim utrinq; à pubis osse unum nerueum teresq; corpus, quod intus impense fungosum ac crasso sanguine plenum cernitur, utrumq; simul conatum unitumq; penem constituit, eius substantiæ beneficio, quum is semen in uterum missurus est, erigi augeriq; aptum: et alias quum nullus suæ proceritatis usus est, flaccidum & gracilem, qui etiam ad commodum Veneris usum suo apice^h glandis modo tumet, ac cute qua tegi & reteggi queat decoratur. Mulier^m uterum sibi uendicat, semini excipiendo foetuiq; continendo dedicatum: qui inter uesicam & rectum intestinum repositus, uesicæ que instar fundo ac ceruice utrisque tendi ac in se concidere aptis formatus, membranis laxis & carnis aliquot fibris (quorum auxilio uterus uoluntariè nonnihil agitur) intertextis, ita suis lateribus ad peritonæum alligatur, ut mesenterium intestina continet. Fundi forma non prorsus rotunda existit, uerùm anteriùs posteriusq; depressa: superius obtusa, & duos (utrinque uidelicet unum)ⁿ retusos ostendens angulos, qui uitulorum fronti cornua producturæ assimilantur. Fundo simplex adest sinus, fundi formæ ad amissim respondens, & in orificium desinens, glandis penis modo in uteri ceruicis amplitudinè prominens, & naturali tantum ui, non autem mulieris arbitratu sese constringens & referans. Fundus simplici propriaq; constat tunica, nō prægnantibus insigniter crassa, ut utero gerentibus in miram amplitudinem extendi ualeat. Huic alia obducitur, à peritonæo initium sumens. Ceruix uteri teres est, & in utero non gerentibus aliàs non distensa, haud multo minus ipso fundo ampla, & uesicæ ceruicis insertionem excipiens, coriaceis que carnibus &

colliculis alis ue ad suum^o orificiū ornata. Quinetiam utero utrinq; unus accumbit testis, ad quem uasa eodem prorsus modo atque in uiris pertingunt. Verùm hic id priuatim accidit, quod mediâ tantū feminalis uenæ arteriæq; pars testu offeratur, altera uteri fundum implicante. Vas semen tenuè & impense aquosum paucūq; à muliebri teste deferens, in obtusum sui lateris uteri inseritur angulū. Venæ & item arteriæ frequentissima serie, præter antea dictas, uterum impli-
cantes, ab illis prodeunt uasorū distributionibus, quæ post sacri ossis ad infimam lumborum uertebam nexum perficitur. Atq; hæc uasa enutriēdo foetui, & ipsius insito calori recreando subseruiunt. Foetus autem in utero complexus tribus inuolucris integitur, uno quidem uulgò secundæ uocato, quod instar latioris tantum cinguli ipsum ambit, insigniter que crassum & lienis modo nigricans est: quod utero conatum, uasa in uterum pertinentia excipit: quo illa in ipso postmodū collecta, duabus uenis & totidem arterijs in umbilicum inferantur, & una tandem uena iecori, duæ autem arteriæ grandis arteriæ propagininibus per pubis ossiū foramina descensuris offerantur. Secundum inuolucrū membrana est, foetū uniuersum amplectens, sarciminisq; imagini assimilatum, inter ipsum & tertium inuolucrum foetus urinam colligens, quæ peculiari^m meatu ex uesicæ elatori sede in hanc amplitudinem perfertur, quo minus urina foetus cuti circumfusa, ipsius acrimonia obsit. Tertium inuolucrū tenuissima est membrana, hinc etiam agnina dissectionis proceribus appellata, foetuiq; proximè obducta, ac demum foetus sudorē inter se & foetus cutem subflauo quasi luto oblitam asseruans. Foetus uerò in lucem editus, lac familiare ipsius alimentum è^v mamillis à nemine edoctus fugit: quæ in pectore sedem uendicantes, & papilla ornata, glanduloso corpore insita ui sanguinem per uenas ipsi adductum in lac conuertente extruuntur.

ENUMERATIONIS OMNIUM HUMANI CORPORIS FABRICAM

subeuntium partium finis: quem quoad fieri potuit, collectissima integratq; earundem delineatio in subsequentibus paginis excipit, ea serie intuenda, quam mox initio præscripsimus.

G

ANDREAE VESALII

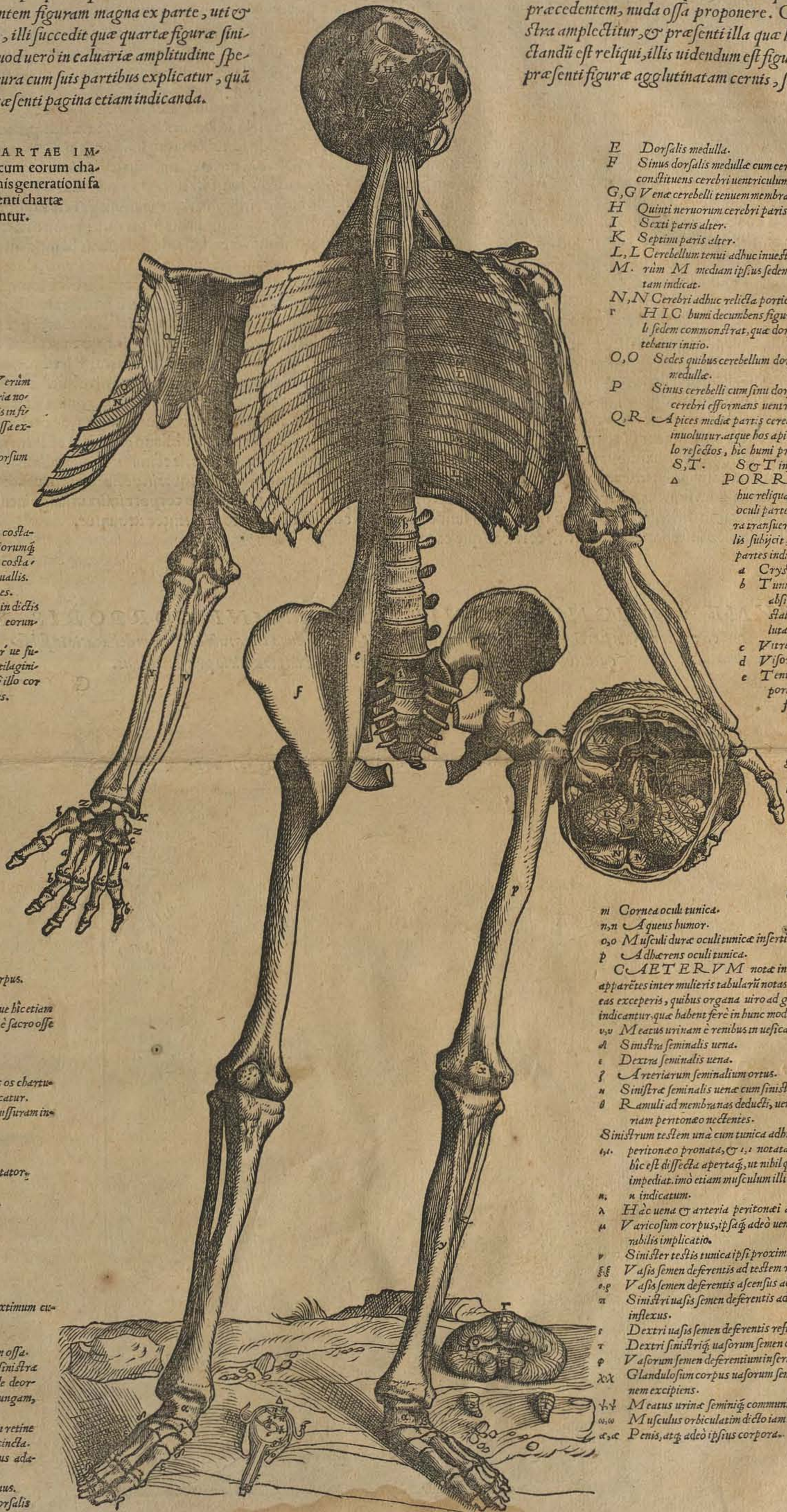

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

FIGVRA HVIC CHARTAE IMPRESSA CUIQVE ALIA VARIIS
FORMATIS PARTIBVS AGGLVTINATVR, ORDINE FIGVRARVM MVSCVLOS OSTENDENTIVM
 quinta numerari potest. eos enim proponit, qui ex omnibus in anteriori
 mi sunt, non mirum est, presentem figuram magna ex parte, uti
 quae sinistra continetur manu, illi succedit quae quarta figura sini
 media occurrit pars) iacet. quod uero in caluarie amplitudine spe
 ri subiiciuntur. Vbi etiam figura cum suis partibus explicatur, qua
 uiris peculiaris exceperis, presenti pagina etiam indicanda.

FIGVRAE HVIC CHARTAE IM-
pressa characterum Index, una cum eorum cha-
cterum explicatione, qui organis generationi fa-
mulantibus in figura presenti chartae
agglutinata inscribuntur.

- A Frontis ossis portio.
  - B Verticis ossis dextri portio.
  - C Dextri temporis os.
  - D Cuneum imitans os.
  - E Iugale os.
  - F Occipitij os.
  - G Primum superioris maxillae os.
  - H Quartum maxillae superioris os. Verum haec, ut neq. foramina in hac caluarie notanda ueniunt prolixius, sed magis in figura sunt spectanda, omnia simul ossa exprimente.
  - I Alter primi paris musculorum dorsum mouentium.
  - K Alter secundi paris dorsum mouentium.
  - L, L Costarum sunt ossa.
  - M, M Intercostalium musculorum in costarum ossibus repositorum, interiorumq. species. atque iidem in spuriarum costarum cartilaginum notantur interuallis.
  - N, N Costarum uerarum cartilagines.
  - O, O Musculorum intercostalium in dextis nuper cartilaginibus positorum, eorumdemq. interiorum imago.
  - P Pectoris ossis interior posterior uel superficies. est enim id una cum cartilaginibus hic in dextris reflexum, quasi illo cor & pulmonem apte integere posses.
  - Q Sextus thoracem mouentium.
  - R Summus humerus.
  - S Interior scapulae processus.
  - T Brachij os.
  - V Ulna.
  - X Stylus referens processus.
  - Y Radius.
  - Z, Z Os brachialis ossa.
  - a, a Quatuor postbrachialis ossa.
  - b, b, b Quindecim digitorum ossa.
  - c, c, c Ossicula sesamo comparata notantur.
  - d Dorsum mouentium quinti paris alter.
  - e Sextus femur mouentium.
  - f Septimus femur mouentium.
  - g Prima thoracis uertebrae corpus.
  - h Prima lumborum uertebrae corpus.
  - i Primum os sacri ossis.
  - k Primum os ossis coccygis: atque hic etiam radices anteriorum nervorum e sacro osse profluentium notantur.
  - l Ilium os.
  - m Coxendicis os.
  - n in agglutinata ad coxendicis os chartula, ut & o obuium, pubis os indicatur.
  - o Cartilago pubis ossium commissuram interueniens.
  - p Femoris os.
  - q Supremum femoris caput.
  - r Maior exterior uel femoris rotator.
  - s Interior rotator.
  - t, u Duo inferiora femoris capita.
  - x Patella.
  - y Tibiae os.
  - z Fibula.
  - a Talus.
  - β Calcis ossis portio.
  - γ Nauiforme os.
  - δ, δ Quatuor tarsi ossa, quorum extremum cubum referit.
  - ε, ε Quinque pedij ossa.
  - ζ, ζ Quatuordecim pedis digitorum ossa.
- CEREBRI** figura, quae sinistra manu continetur, cerebellum a sua sede deorsum habet inuolutum, ac quae modo subiungam, proponit.
- A, A Sedes caluarie qua cerebellum retinetur, adhuc dura membrana succincta.
  - B, B Primum durae membranae sinus adaperus.
  - C, C Secundus durae membranae sinus.
  - D Foramen occipitij ossis, quo dorsalis medulla elabitur.

- E Dorsalis medulla.
- F Sinus dorsalis medullae cum cerebelli sinu, quartum constituens cerebri uentriculum.
- G, G Vena cerebelli tenuem membranam petentes.
- H Quinti nervorum cerebri paris alter.
- I Sexti paris alter.
- K Septimi paris alter.
- L, L Cerebellum tenui adhuc inuestitum membrana. Verum M. rimum M. mediam ipsius sedem uermis modo inuolutam indicat.
- N, N Cerebri adhuc relicta portio.
- r HIC humi decumbens figura inferiorem cerebelli sedem monstrat, quae dorsalis medullae committatur initio.
- O, O Sedes quibus cerebellum dorsali continuatur medulla.
- P Sinus cerebelli cum sinu dorsalis medullae, quartum cerebri efformans uentriculum.
- Q, R Apices mediae partis cerebelli, quae uermis modo inuoluntur, atque hos apices priuatim a cerebello reflectos, hic humi prostratos effinximus, S, T. S, T insignitos.

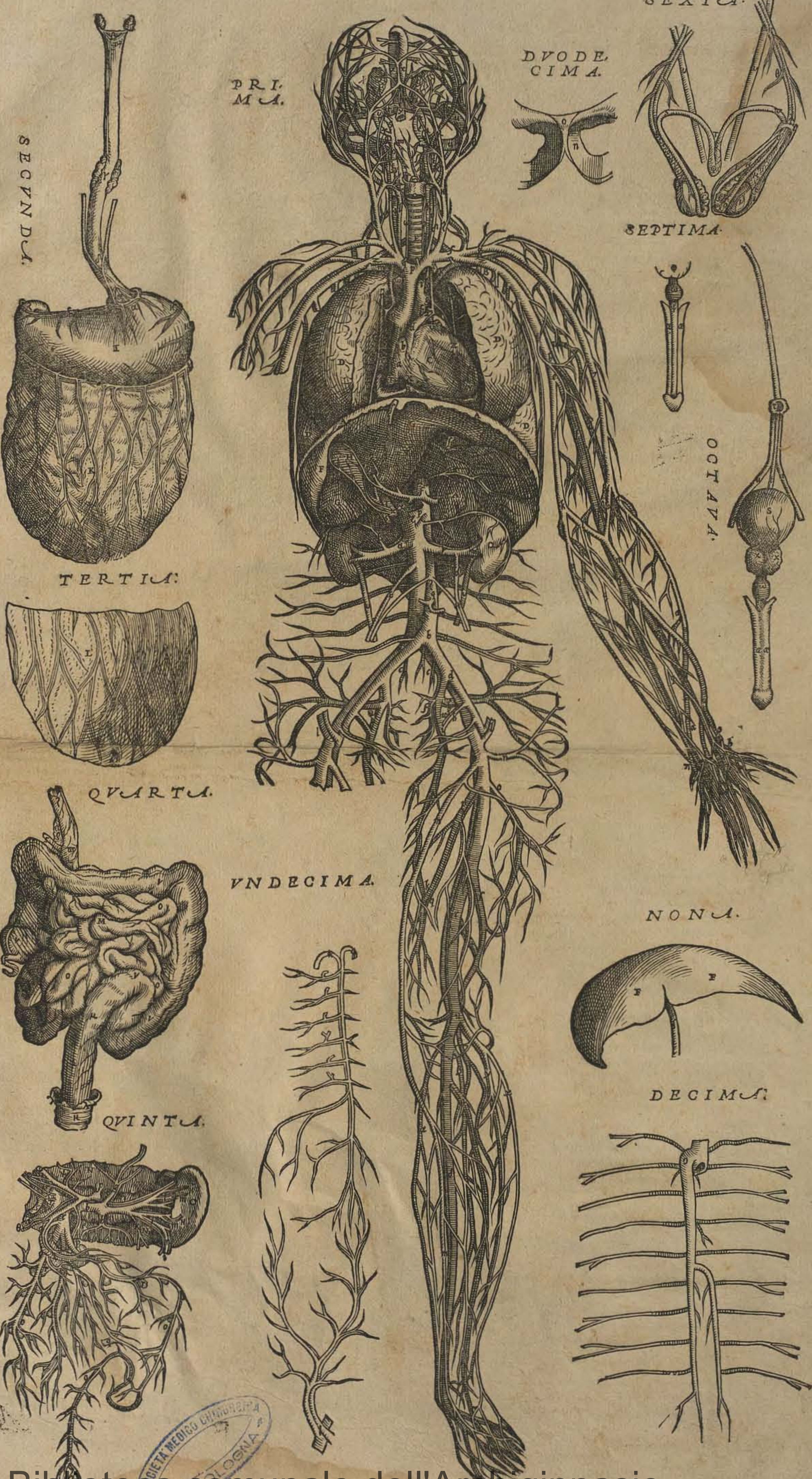
- Δ PORRO** figura humi adhuc reliqua, ac Δ notata, mediam oculi partem a priori in posteriora transversim ab alia diuisam oculis subiicit, ad hunc modum oculi partes indicatur.
- a Crystallinus humor.
  - b Tunica cepae pellicula non absimilis, ac anteriori crystallini humoris sedi obuoluta.
  - c Vitreus humor.
  - d Viorij nervi substantia.
  - e Tenuis cerebri membranae portio, uisoria induens.
  - f Dura cerebri membranae portio, uisoria quoad inuestiens.
  - g Tunica reti assimilata.
  - h Tunica uuae folliculo comparata.
  - i Pupilla.
  - k Tunica palpebrarum pilos seu cilii imagine referens.
  - l Dura oculi tunica.

- m Cornea oculi tunica.
  - n, n Aqueus humor.
  - o, o Musculi durae oculi tunicae inserti.
  - p Adhaerens oculi tunica.
- CAETERVM** nota in figura huic basi affixa apparatus inter mulieris tabularum notas explicabuntur: si modo eas exceperis, quibus organa uiro ad generationem peculiaris indicantur, quae habent ferè in hunc modum.
- v, v Meatus urinam e renibus in uescicam deducentes.
  - Δ Sinistra feminalis uena.
  - ε Dextra feminalis uena.
  - ζ Arteriarum feminalium ortus.
  - η Sinistra feminalis uena cum sinistra arteria congressus.
  - θ Ramuli ad membranas deducti, uenam feminalem & arteriam peritoneo necientes.
- Sinistrum testem una cum tunica adhuc ipsi propria, atque a peritoneo pronata, & i. notata delineauimus: ita tamen hic est dissecta aperta, ut nihil quo minus apte cernatur impediatur. imò etiam musculum illi innatum monstrat, n. n indicatum.
- λ Hac uena & arteria peritonei amplitudine egrediuntur.
  - μ Varicosum corpus, ipsaq. adeo uena arteria uaria & mirabilis implicatio.
  - ν Sinister testis tunica ipsi proxima obiectus.
  - ξ Vasis semen deferentis ad testem reuolutio.
  - ε, ε Vasis semen deferentis ascensus ad pubis os.
  - α Sinistri uasis semen deferentis ad pubis ossis posteriora inflexus.
  - ς Dextri uasis semen deferentis reflexus.
  - τ Dextri sinistriq. uasorum semen deferentium coitus.
  - φ Vasorum semen deferentium insertio.
  - xx Glandulosum corpus uasorum semen deferentium inserentem excipiens.
  - h, h Meatus urine feminae communis.
  - ω, ω Musculus orbicularis dicto iam meatus obductus.
  - α, α Penis, atq. adeo ipsius corpora.

QVARTA

FIGURAE AD TABVLAM APTANDAM PARATAE, ILLI AGGLVTINANDAM
 QVAE FIGVRARVM MVSCVLIS OSTENDENDIS PARATARVM VLTIMA SEV QVINTA INSCRIBITVR

AD figuram nervorum seriem in ultima
 totius Epitomes charta proponentem, figura
 multis extructa partibus glutinatur, quae pra-
 aeter uenarum arteriarumq; seriem, & nutritio-
 nis quae cibo potuq; fit organorum, & cor par-
 tiumq; ipsi subministrantiu imagines, generatio-
 nis in mulieribus instrumenta proponit. Verum
 quia uiri alicubi spectanda erant, praesentē char-
 tam parauimus, quae ab illa quae figuram ultimae
 chartae committendam continet, nulla ex parte
 differt, praeterquam in generationis organis.
 Licet itaque pleraque in hac charta impressae
 figurae illis respondeant quae in nuper dicta pro-
 ponuntur charta, neququam obsuerit, ex his om-
 nibus unam parare tabulam, quam quinta mu-
 sculorum figura affigat. Toti itaque chartae
 membranam subglutinabis, omnesq; figuras a su-
 perstua papyro circumsindes, nisi quod in pri-
 ma quae ceterarum est praecipua, ac ueluti alia-
 rum basis, supra caput poruunculam seruari
 conuenit, a qua tota agglutinata pendeat. Dein
 uenae ac arteriae ad uesicam & pudenda excur-
 rentes, ab abundantia papyro non sunt rescan-
 dae, ut **QVARTA** figura quae intesti-
 na proponit ipsi conglutinari illic queat, ubi u-
 mscriptu habet, nisi forte illum **SECVN-
 DAE** (quae uentriculum, stomachum & o-
 menti superiorem membranam proponit) tergo
 iungere uelles, ut uiriusque figura s; responde-
 rit. **TERTIA** humilioris membra-
 nae, quae sub coli intestini parte uentriculo ex por-
 recta consistit, omenti posteriorem faciem ostendens,
 ad secundam ita neclerit, ut **K** opponatur
L, ac sacculi imago consurgat. Nunc se-
 cundam ad primam nexurus, in septo transuerso
 ubi **f** occurrit, iecurq; stomacho cedit, foramen
 molieris, per quod stomachum ita traicies, ut
 asperae arteriae succumbat, nexuscq; ad forami-
 nis tergo fiat. **QVINTA** humilio-
 ris membranae omenti portionem uentriculi po-
 steriorem sedi subditam cum liene & portae uenae
 illi quae atensis arterijs distributione commo-
 nstrans, cauae iecoris sedi in prima figura gluti-
 nabitur, ubi in ambabus figuris **v**, **q**, **x**, **s** oc-
 currunt. **SEXTA**, quae meatus uri-
 nam & renibus in uesicam deferentiu portionem
 exprimit, & seminalium uasorum cum testibus
 ipsorumq; inuolueris comonstrat, illic prima est
 iungenda, ubi uenae & arteriae & seminales uirin-
 rijs meatibus incumbere uidentur, aut ubi in fini-
 stro latere in utraque figura **n** spectatur.
SEPTIMA figura inferiorem penis
 corporis sedem & meatus uirinae seminiq; com-
 nem cum ipsum ambiente musculo ostendens, ex
 proportione sub octaua est conglutinanda, ut **a**,
h, **w** inuicem respondeant. **OCTAVA**
 autem uesicam, umbilicum, cum ipsius uasis &
 glanduloso corpore uesicae ceruici adnato & pe-
 ne comonstrans, ad sextam illic est committen-
 da ubi **q** spectatur, ut scilicet **q** septime figu-
 rae ad **q** sextae committatur, ac dein penem in-
 star **S** literae complices. **NONA**
 portionem gibbae sedis iecoris proponens, non
 inutiliter ueluti ex puncto illic glutinabitur, ubi
A inter **f** & **F** maioris seu primae figurae con-
 sistit. **DECIMA**, quae uenae paruae
 renis distributionem proponit, magne figurae
 tergo illic uenit committenda, ubi cauae caudex
 eam uenam promit, ac **o** in utriusq; figuris scri-
 ptum spectatur. **VNDECIMA**,
 ubi a redundanti papyro circumsisa erit, duas
 partes constituet, quarum superior uenam arte-
 riamq; dextri lateris exprimit, sub pectoris osse
 superiorem abdominis sedem petentes. Huius
 itaque partis **q** ad magne figurae **q** figetur,
 & ***** ad ramum qui ad dextrum latus **z** & **m**
 in magna figura occurrit. Ceterum humilior
 pars uenam arteriamq; exprimens, quae inferio-
 rem abdominis sedem explicat, illic est iungen-
 da, ubi earum radices iuxta **l** in dextro latere
 spectatur.
 Figura quae **DVODECIMA**
 inscribitur, & si huic chartae impressa sit, non
 ad primam figuram est committenda, uerum
 ad illam quae quinta musculorum tabula uoca-
 tur. Hic enim pubis osium anterior sedes cum
 cartilagine osium illorum coactum interuenien-
 te, delineatur. Qui autem glutinanda sit, prom-
 ptissime obseruabis, quum illam a superflua char-
 ta recisam, altera ex parte quinta musculorum
 tabulae committere studebis, ubi pubis ossa ab illa
 nides adempta.

LIBRARY OF THE ARCHGYNASIO

177

Vertical text or markings on the left side, possibly bleed-through from the reverse side.

177

QVARTA MVSCVLOS COMMONSTRANTIVM FIGVRA, OMNES IN POSTERIO-
 RI CORPORA SEDE SVB ILLIS QVI SECVNDAE FIGVRAE SINISTRO LATERE EXPRIMVNTVR
 reconditos proponit musculos, dextro quide laterc eos qui primu occur
 pes & caput humi collocata pariter iuuant. Tres vero in hac figura
 sequuntur, ac harum prima in integri hominis consistens capite, sinistro
 dextra manu hic coinetur: illa quae sinistra complectitur, ultimū locum

SINISTRI LATERIS CHARACTERVM INDEX.

- A Capitis processus mamillam referens.
- B Tertij paris caput mouentium alter.
- C Alter quinti paris caput agentium.
- D Alter sexti paris caput agentium.
- E Secundi paris dorsum mouentium alter.
- F Quartij paris dorsum mouentium alter.
- G Octauij paris dorsum mouentium alter.
- H Septimi paris dorsum mouentium alter.
- I Quinti paris dorsum mouentium alter. Costarum uero ossa, ipsiq; intercostalium musculorum externi, etiam citra cha- racterum operam conspiciuntur.
- K Scapula prorsus nuda conspiciuntur.
- L Brachij os.
- M Vlna.
- N Radius. Ceterum cerebri figura hac manu coepta, ce- rebri pars cerebello incubens ablata est, una cu tuta cerebri portione, ut bases dextri sinistriq; uentriculorum cerebri re- secte uideantur. Dein dura membrana pars cerebri ac cerebellum intercedens, ac O & P notata, in sua sede re- lieta est, at eius sinus adaperit sese, uti modo subiungam, of- ferunt.
- O Cerebelli dura membrana non obiecti portio.
- R Dexter primus ue dura membrana sinus.
- S Sinister secundus ue dura membrana sinus.
- T Dexter sinistriq; dura membrana sinuum con- iunctus, atq; adeo tertij sinus initium.
- V Quartus dura membrana sinus.
- X Vasa a quarto dura membrana sinu in tertium cerebri uentriculum pertinens, hic sursum reflexus.
- Y Alter cerebri testis.
- Z Glandula pinei nucem turbinatamq; figuram exprimens.
- f Cerebri portio.
- g Soporale arterie portio, quae secundum humilio- rem sinistri uentriculi sedem ad plexus secundi- nae forma effecti constitutionem ascendens.
- b Tertij cerebri uentriculi, seu communis dextri sinistriq; uentriculorum cauitatis portio. Ve- rum orificium in anteriori sede h conspiciunt, e- ius meatus est qui hinc pituitam defert, id autem quod in posteriori h sede apparet, eius meatus est orificium qui ex tertio uentriculo in quartum ducitur.
- i Os sinistro sacri ossis lateri commissum, excarne modo prius est.
- k Membrana pubis ossis foramen occupans.
- l Femoris os.
- m Noni femur mouentium portio.
- n Propendet hic cum suis portio- nibus decimus femur mouentium, a, b, c suos indicans tendines.
- o Ab insertione dependet in po- plite latitans musculus.
- p Tibie os hic nudum modo cermitur.
- q Fibula & hic quoq; iam nuda est.
- r, r Quintus pedem mouentium.
- f Septimus pedem mouentium.
- e Octauij pedem mouentium portio.
- u, u Carnea haec moles flexui primorum arti- culorum pedis digitorum praeficitur.
- x Huius musculi ab insertione pendens be- neficio quatuor pedis digiti pollicis addu- cuntur.
- y Secundus pedis digitos mouentium ab in- sertione hic prostermitur.
- z Tertius quoq; digitos pedis mouentium hu- mi decumbit.
- u Commixtio tendinis tertij musculi cum se- cundo.
- Caput hoc, cui sinister pes innititur, nudu exprimit occipitium, una cum duabus supre- mis uertebis, ut tertium caput mouentium
- b, y per b & y notatum in conspectum ueniret.

DEXTRI LATERIS NOTARVM INDEX.

- IN hac cerebri exprimente figura tantu cerebri ablatum est, quantum elatius cal- loso corpore consistit: ipsum uero callosum corpus in posteriora, hieq; deorsum est reuo- lutum.
- A, A Dexter cerebri pars adhuc reliqua.
  - B, B Sinistra cerebri pars adhuc reliqua.
  - C Dexter uentriculus.
  - D Magna plexus secundam referentis portio.
  - E, F, G Corporis in star camera testudinis ue efformati supe- rior sedes.
  - H Euersum hic in posteriora est callosum corpus.
  - I Linea ab I ad G, & rursus ab I ad K peringens, duorum K. primorum cerebri uentriculorum septum indicat disruptum.
  - L, M, N, O Hic musculosis partibus alter secundi paris mu- sculus constituitur caput mouentium.
  - P Tertij paris dorsum mouentium alter.
  - Q Quartij paris dorsum mouentium alterius musculi portio.
  - R Thoracis motorum quartus, a, b, c, d circumscribitur.
  - S Sexti paris dorsum mouentium alter, a, b circumscribitur.
  - T Octauij paris dorsum mouentium alterius portio.
  - V Scapulam mouentium tertius.
  - X Thoracis motorum tertius, ab insertione hic dependet.
  - Y Scapula gibbum musculis modo liberum conspiciuntur.
  - Z Tertium articuli humeri peculiare ligamentum.
  - f Brachium mouentium tertius.
  - g Thoracem mouentium secundi portio.
  - h, h Costarum ossa.
  - i, i Costarum interualla, atq; adeo exteriores inter- costales musculi.
  - k Transuersi abdominis musculi portio.
  - l Brachij os iam hic excarne conspiciuntur.
  - m Primus cubitum extendentium.
  - n Secundi brachium extendentium hic ad- huc asseruata est portio.
  - o Tertij brachium extendentium exortus.
  - p, p Radius.
  - q Vlna.
  - r Secundus radiu in pronum ducentium.
  - s Ligamentum radiu ulnae qua haec inui- cem debiscunt neclens. Quoniam autem tendines externam manus sedem perrep- tantes rescimus, extrema manus ossa ligamentis adhuc coepta occu- runt. Cerebri uero figura hac manu amplexa, sectionis serie superiorem subsequitur.
  - e Corporis camera modo ex- tructi inferior cauaq; superfi- cies.
  - u Sub u uas spectatur a quar- to dura membrana sinu in ter- tium cerebri excurrans uentri- culum.
  - x In dextro uentriculo cerebri plexus secundam referens nota- tur, atq; eadem sinistri lateris est ratio.
  - y Meatus a tertio cerebri uentriculo pituitam ad glandem huic excipienda idoneam deferentis orificium.
  - z Magna ex parte ilium ossis dorsum modu nudum conspiciuntur.
  - a Tertius femur mouentium.
  - b Coxendicis articulus.
  - y Decimus femur mouentium.
  - A, A Decimus femur mouentium concomitantes carnea musculo- seq; partes.
  - e Ligamentum ab osse sacro in coxendicis os pertinens.
  - f Magnus exteriorq; femoris processus.
  - u, b, i Quintus femur mouentium, uerum singuli characteres sin- gulas indicant portiones.
  - x Septimi tibia mouentium portio.
  - u, u Octauij tibia mouentium portio.
  - u Musculus in poplite latitans.
  - p Septimus pedem mouentium.
  - e Octauij pedem mouentium portio.
  - e Secundus pedis digitos mouentium. Verum huius tendines in pede hic humi prostrato in suo situ indicantur, eodem chara- ctere insigniti.
  - w Portio tertij pedis digitos mouentium, cuius tendo in pede hu- mi prostrato etiam e & g indicatur.
  - s Tendo est tertium primorum pedem mouentium.
  - r, u Tendines secundi pedis digitos mouentium, a sua sede distra- cti, usq; eorum perforatio in conspectum ueniret adhuc asser- uati.
  - e, e Musculi digitos pollicis adducentium portiones, qui tendi- bus secundi pedis digitos mouentis ex porriguntur.

H TERTIA

TERTIA MUSCULOS OSTENDENTIUM FIGURA PRIMAM ET SECUNDAM SEQUITUR, MUSCULOS ILLIS QUOS IPSAE SINISTRIS LATERIBUS REFEREBANT PROXIME succumbentes, dextro latere in anteriori facie proponens, dein sinistro ter linguæ & laryngis musculos, & cartilagine hic humi repositas reflexum occurrit.

DEXTRI LATERIS CHARACTERUM INDEX.

- A Palatum sua adhuc obductum tunica.
- B Gargareo.
- C Tertius inferioris maxillam mouentium, est enim hic maxilla ad summum mentum dissecta, & utrinque ad latera ducta.
- D Dextra pars inferioris maxilla.
- E, F Duo quarti maxillam mouentium musculi uentres.
- G, H Nervi sedes inter eos uentres constituti.
- H Laryngis operculum.
- I Altera tonsilla.
- K Lingua.
- L Quintus linguae musculus.
- N, N Dexter u referens os ad latera trahentium.
- O Dexter duorum a pectoris osse in scuti imaginem exprimentem laryngis cartilagine inferentium.
- P Aspera arteria caudex.
- Q Dexter primi paris dorsum agentium.
- R Dexter secundi paris dorsum agentium.
- S Portio secundi paris caput mouentium.
- T Portio tertij scapulam mouentium.
- V Series nervorum axillam petentium.
- X Pectoris os.
- Y, Y Costarum ossa.
- g, g Costarum cartilagine.
- h, h Intercostalium exteriorum series in ossium intervalis.
- i, i Intercostalium exteriorum series in cartilagine intervalis.
- k, k Secundus thoracem mouentium.
- l Cartilagine in quam pectoris os excutitur sedes.
- m Rectus abdominis musculus a, b, c, d circumscriptus.
- n Umbilici relicta portio.
- o Transuersi abdominis musculi magna portio.
- p Seminalia uasa hic sunt praesecta.
- q Penis corporum hic conspicitur substantia.
- r Meatus urinae ac femini communis.
- s Septimus brachium mouentium.
- t Quintus brachium mouentium.
- u Interior scapulae processus.
- x Brachij os.
- y Tertius brachium mouentium.
- a Quartus brachium mouentium inferioris portio.
- b Primus cubitum extendentium.
- γ Posterior cubitum flexentium.
- δ Primus radium in pronum agentium.
- ε Inferio anterioris cubitum extendentium.
- ζ Primus radium in supinum ducentium.
- η Secundus digitos mouentium, a, b, c circumscriptus.
- θ Tertius digitos manus mouentium, cuius tendo a indicatur.
- ι Minor primorum duorum pollicis os flexentium.
- λ, μ, ν Quatuor muscoli quatuor digitos pollicis adducentes.
- ο Exterior duorum primorum parui digiti os flexentium.
- π Ilion ossis spinae hic excarnis modo uisitur.
- ρ Portio tertij femur mouentium.
- σ Septimi femur mouentium portio.
- τ Sexti femur mouentium portio.
- υ Octauus femur mouentium.
- φ Quinti femur mouentium portio.
- χ Maior exterior ut femoris processus.
- ψ Septimus tibiam mouentium, a, b, c circumscriptus.
- ω Octauus tibiam mouentium, d, e, f etiam insignitus, magna adhuc portione sub septimo latitans.
- ϛ Tendo noni tibiam mouentium.
- Δ, Δ Tibiae ossis excarnis pars.
- Θ Decimus quintus digitos pedis mouentium.
- Λ Portio septimi pedem mouentium.
- Ξ Decimus sextus digitos mouentium.
- Ϝ Tendo tertij pedem mouentium.
- Σ, Σ Quartus pedem mouentium.
- Υ Hic tendo primi & secundi pedem mouentium quarto conuascitur uniuersus musculo, estq; hic praesectus.
- Α Portio secundi pedis digitos mouentium.
- Α, Α Portiones sunt transuersorum barui sedium ligamentorum.

SINISTRIS LATERIS CHARACTERUM INDEX.

- A Propago minoris radice tertij paris nervorum cerebri, quae cuti frontis offertur.
- B Diela radice propago, narium amplitudine petens.
- C Propago diela radice, superior accedens maxillae.
- D Quarta pars nervorum cerebri series in palati tunica.
- E Maioris tertij paris radice propago, infra caput limoluta.
- F Diela radice portio linguam petens.

atere illos referens qui dextri lateris subsunt musculis. praeter Cerebri uero partium hic nihil propter capitis in posteriori

- G Diela radice portio inferiori maxilla distributa.
- H Diela iam portione soboles inferiori labro deprompta, atq; hic notatur sinistra inferioris maxilla pars.
- I Portio secundi paris caput mouentium.
- K Glandula sinistro lateri laryngis subnata.
- L Sinister primi paris caput mouentium.
- M Sinister secundi paris caput mouentium.
- N Tertius scapulam mouentium.
- O Clauicula sinistro lateris.
- P Summus humerus.
- Q Interior scapulae processus.
- R Secundus thoracem mouentium.
- S Vena ac arteria sinistro pectoris ossi exporrecta.
- T Sinister lateris transuersus abdominis musculus, a, b, c circumscriptus.
- V Brachij os hic prorsus nudum conspicitur.
- X Primus cubitum extendentium.
- Y Primus radium in pronum ducentium.
- f Secundus radium in pronum agentium.
- g Radius.
- h Ulna.
- i Ligamentum radium ulnae inibi committens, ubi haec ossa inuicem dehiscent.
- k Tendo primi brachiale mouentium.
- l, m, n Tres secundum pollicis intermedium flexentes. Qui autem hic in uola sunt reliqui, octo illi censentur, quibus prima quatuor digitorum ossa flexuntur.
- o, o Transuersa digitorum ligamenta indicantur, quibus primi & secundi digitorum mouentium tendines obducebantur.
- p Septimi femur mouentium portio.
- q Sexti femur mouentium portio.
- r, r Pubis os sinistrum.
- s Nonus femur mouentium.
- t Exterior maior ut femoris processus.
- u Octauus tibiam mouentium, qui uniuersum quasi femoris os proxime ambit.
- x Portio tendinis septimi femur mouentium.
- y Tendo noni tibiam mouentium.
- z Tibia os.
- a Fibula.
- b Ligamentum membrum fibulam tibiae colligans.
- γ Septimus pedem mouentium.
- δ Octauus pedem mouentium. Superior autem pedis sedes omnino iam excarnis est, ipsiusq; ossa ligamentis adhuc obducta conspicuntur. Posterior tibiae sedes hic dextro cruri respondet.

HORVM QVAE HUMI IACENT CHARACTERUM INDEX.

- 1 Hic linguam cum suis dextri lateris musculis delineauimus, ac s & t primum notat, u tertium, θ quintum, i septimum, u nonum.
- 2 Hic dextrum laryngis latus cum osse u referente, & u notato delineatur, & stomachi portione u indicata. s musculi ab osse u referente in laryngis operculum inserti.
- 3 Dexter ab osse u referente in primam cartilagine insertorum.
- 4 Portio dextri a pectoris osse in primam cartilagine insertorum.
- 5 Dexter a stomacho ad primam cartilagine peruenientium.
- 6 Anterior laryngis sedes, ipsiusq; prima cartilagine imago.
- 7 Laryngis operculum.
- 8, 9 χ exterior dextri lateris, ψ interior sinistro lateris quatuor secundam cartilagine primae iungentium.
- 10, 11 Posterior facies primae cartilagine.
- 12, 13 Duo dextri lateris tertiam secundae iungentium.
- 14 Dexter duorum in basi tertiae cartilagine positorum.
- 15 Dexter duorum tertiam primae necentium. sinistro autem portio 6 insignitur.
- 16 Haec figura laryngem ita prostratam, atque a reliquo aspera arteria caudice abscissa ostendit, ut ipsius rimula seu lingula in costellum hic ueniat, 8 notata.
- 17 Secunda laryngis cartilago, ex latere dextro expressa.
- 18 Tertia cartilago, ex latere quoque dextro delineata.

SECUNDA

SECUNDA COMMONSTRANDIS MUSCULIS PARATARVM FIGVRA, POSTERIOREM CORPORIS SEDEM ITA PROPONIT, VT PRIMA ANTERIOREM. IN DEXTRO ENIM LATERE MUSCULOS OSTENDIT CUTI SUBTENSO, IN SINISTRO AUTEM LATERE COS QUI NE PRIMA FIGVRA CAPITI PULCHRE SUCCEdit.

SINISTRI LATERIS CHARACTERVM INDEX.

DEXTRI LATERIS CHARACTERVM INDEX.

- r, r Hic sinistrae cerebri partis tanta portio ablata est, ut sinistra callosi corporis relicta portione, sinister cerebri uentriculus appareat. notatur enim r & r cerebri substantia.
- a Callosi corporis sinistra pars.
- o Sinister cerebri uentriculus dextro omni ex parte respondens.
- A Sinistri uentriculi plexus, extimo fectus in uolucro comparatus.
- A Temporalis musculi portio.
- B Masseter, seu maxillam mouentiu in altero latere secūdu.
- C Ingualis ossis sedes.
- D Portio alterius musculi septimi paris caput mouentium.
- E Alter primi paris caput mouentium.
- F, F Alterius secundi paris caput mouentium portio.
- G Scapulam mouentium tertius.
- H Alterius os u referens deorsum ad latera uellentiu portio.
- I Clavicula.
- K Alterius secundi paris dorsum mouentium portio.
- L Portio tertij thoracem mouentium, qui figura quinto thoracem mouentium, ac Y notando respondet.
- M Septimus hyalium mouentium.
- N Sextus brachium mouentium, a, b, c circumscribitur.
- O Scapulam mouentiu quartus, b, c, d, e circumscribitur.
- P Brachium mouentium tertius.
- Q Secundi thoracem mouentium portio.
- R Quartus thoracem mouentium portio.
- S Sexti paris dorsum mouentium alterius portio.
- T Octauo paris dorsum mouentium alterius portio.
- V, V Costarum ossa.
- X, X Costarum interualla.
- Y Quintus thoracem mouentium.
- f, g Hic portio conspiciuntur abdominis musculi: suas fibras oblique sursum exporrigit, & interdū a transversis lumborū uertebraū processibus in r unamētis.
- h Primi cubitum extendentium origo.
- i Secundi cubitum extendentium origo.
- k Sides qua duo primi cubitum extendentium muscui coeunt.
- l Brachij os.
- m Caput exterius anterioris cubitum flectentium.
- n Posterioris cubitum flectentium portio.
- o Portio primi radii in supinum agentium.
- p Tertius brachiale mouentium, cuius tenditū inserionem a & b indicant.
- q Secundus radius in supinum agentium.
- r, r Vlna os hic nudum conspiciuntur.
- f Musculus digitorum mouentium uigessimus secundus, cuius pars tenditū ossi brachialis pollicem sustinenti inserens a insignitur, reliquae ipsius partes b & c indicantur.
- e Musculus digitorum mouentium uigessimus primus.
- u Digitorum mouentium decimus nonus.
- x, x Hic brachialis ossa ligamenti obducta oculis subiiciuntur, una cum postbrachialis ossibus, & musculis illorum interualla opplentibus.
- a Secundus femur mouentium, a, b, c circumscribitur.
- β Quartus femur mouentium.
- γ Decimus femur mouentium.
- α, α Duo carnea partes seu musculi, decimum qua hic ad coxendicis os reflectitur concomitantes.
- ζ Ligamentū ab osse sacro in coxendicis ossis acutū processū pertinetes.
- u Ligamentum ab osse sacro in coxendicis ossis appendicem insertum.
- θ Magnus seu exterior femoris processus.
- ι, ι Quinti femur mouentium portio.
- λ Secundus tibiae mouentium.
- α Tertius tibiae mouentium.
- υ, υ Quintus tibiae mouentium.
- ε Quartus tibiae mouentium.
- ε Septimus tibiae mouentium.
- φ Primi tibiae mouentium portio.
- ρ Octaui tibiae mouentium portio.
- σ Tertius pedem mouentium.
- τ Musculi in poplite latitantes portio.
- υ, υ Quartus pedem mouentium.
- φ Hic primi & secundi pedem mouentium tenditū a quarto pedem mouentium reflectus est.
- χ Interior malleolus.
- ψ Septimi pedem mouentium portio.
- ω Octaui pedem mouentium portio.
- * Exterior malleolus.
- ι N pede hic humi prostrato pedis uisitur planta, ac z musculum primum notat pedis digitorum mouentium, n uero tendinē secundum pollicis os flectentem.

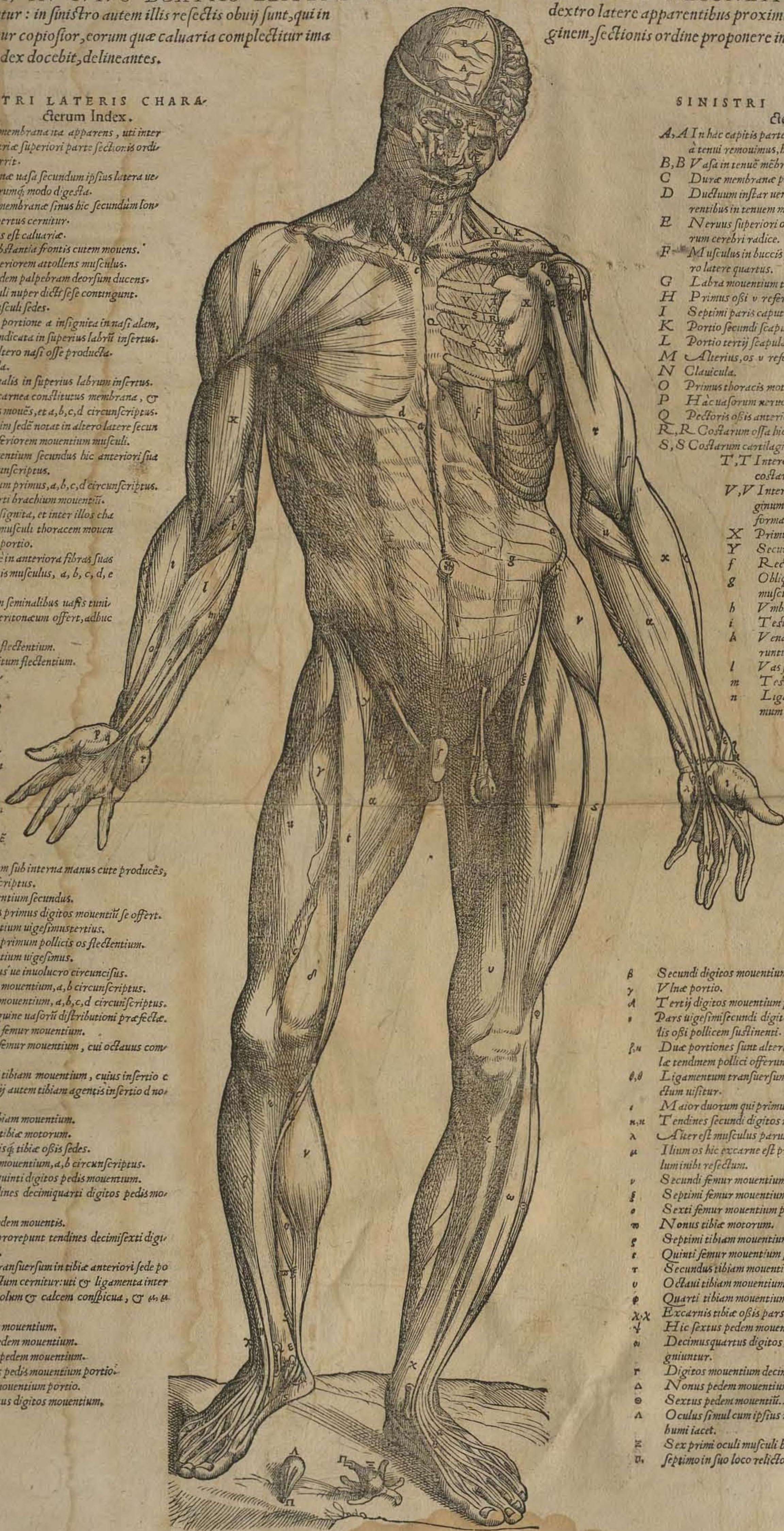
- A, A, B Cerebrum sectionis serie a tenui ipsius membrana detectum. ac A & A dextrae cerebri partis superficiem notant, quae caluariam spectat. B uero tam quae sinistram cerebri partis sectionis ordine abscissam respiciet.
- C Durae membranae pars, dextram & sinistram cerebri partes intercedens, & ab octauo caluariae osse hic dirempta, sursumq; reflecta.
- D Tenuis membrana a cerebro diuisa.
- E, F Secundus scapulam mouentium, a, b, c, d, e circumscribitur.
- G Secundus brachium mouentium, posteriori sua sede hic apparet, & a, b, c circumscribitur.
- H Portio sexti brachium mouentium.
- I Tertij brachium mouentium portio.
- K Quartus brachium mouentium, hic a, b, c circumscribitur.
- L Musculi abedemini oblique deorsum suas ex portio generis fibras portio.
- M Primi cubitum extendentium portio.
- N Secundi cubitum extendentium portio.
- O Posterioris cubitum flectentium portio.
- P Primum primi radii in supinum mouentium.
- Q Brachiale mouentium tertius, a, b, c etiam notatus.
- R Excarnis ulnae pars.
- S Decimus septimus digitorum mouentium.
- T Decimus octauus digitorum mouentium.
- V, V Notatur uaria tendinum commixtio ad quatuor digitorum radices.
- X Quartus brachiale mouentium.
- Y Secundus brachiale mouentium.
- f, g, h Musculus digitorum mouentium uigessimus secundus, uerū f partem notat tendinē ossi pollicem sustinenti inserentem, g uero & h partes sunt, tendines pollicis offerentes.
- i Vigessimus primus digitorum mouentium portio.
- k Vigessimus digitorum mouentium.
- l Vigessimus quartus digitorum mouentium.
- m Secundi femur mouentium portio.
- n Sextus tibiae mouentium, cuius tenditū tam tenuis est, ut subsectorum musculorum inspectione non praeparat. est enim hic a, b septimus tibiae mouentium.
- o Primus femur mouentium, a, b, c, d circumscribitur.
- p Secundi tibiae mouentium portio.
- q Testis sua obducta tunica hic proppendet.
- r Tertius tibiae mouentium.
- f Quartus tibiae mouentium.
- z Quintus tibiae mouentium.
- x Primus pedem mouentium.
- y Secundus pedem mouentium.
- z Tertij pedem mouentium carnea pars.
- α Septimus pedem mouentium.
- β Octaui pedem mouentium pars.
- γ Excarnis fibulae pars, exterior uel malleolus.
- δ Tendo noni pedem mouentium.
- ε Aliquot tendines decimiquartus digitorum pedis mouentium.
- ζ Decimus septimus pedis digitorum mouentium.

I PRIMA

PRIMA FIGVRA EARVM QVAS OSTENDENDIS MVSCVLIS POTISSIMVM PARAVIMVS, IN CVIVS DEXTRO LATERE MVSCVLI MOX SVB CVTE RECONDITI, ANTERIORI IN facie conspiciuntur: in sinistro autem illis resectis obuij sunt, qui in figura redderetur copiosior, eorum quæ caluaria complectitur ima characterum index docebit, delineantes.

DEXTRI LATERIS CHARACTERUM INDEX.

- A, A Dura cerebri membrana ita apparens, uti inter secundum caluariæ superiori partem sectionis ordine ablata, occurrat.
- B, B Dura membrana uasa secundum ipsius latera uenarum arteriarumq; modo digesta.
- C, C Tertius durae membranae sinus hic secundum longitudinem adaperitus cernitur.
- D Circulus iste os est caluariae.
- E Muscosa substantia frontis cutem mouens.
- F Palpebram superiorem atollens musculus.
- G Musculus eandem palpebram deorsum ducens.
- H Hic duo musculi nuper dicti sese contingunt.
- I Temporalis musculi sedes.
- K Musculus una portione a insignita in nasi alam, altera uero b indicata in superius labrum inferius.
- L Cartilago ab altero nasi osse producta.
- M Dextra nasi ala.
- N Musculus à malis in superius labrum inferius.
- O Musculus ex carnea constitutus membrana, & labra & buccas mouens, et a, b, c, d circumscriptus. uerum d priuatim sedē notat in altero latere secundum maxillam inferiorem mouentium musculi.
- P Brachium mouentium secundum hic anteriori sua sede a, b, c circumscriptus.
- Q Brachij motorum primus, a, b, c, d circumscriptus.
- R Portio est quarti brachij mouentium.
- S, S Sedes S, S insignita, et inter illos characteres media musculi thoracem mouentium secundi est portio.
- T Deorsum oblique in anteriora fibras suas ducens abdominis musculus, a, b, c, d, e circumscriptus.
- V Testis una cum seminalibus uasis tunica, quam ipsi peritonaeum offert, adhuc obductus.
- X Prior cubitum flectentium.
- Y, Y Posterior cubitum flectentium.
- g Cubitū extendentium primū portio.
- b Radius in pronum agentium primus.
- i Radius in supinum agentium primus.
- k Portio tertij brachiale mouentium.
- l Brachiale mouentium primus.
- m Latum tendinem sub interna manus cute producēs, ac a, b circumscriptus.
- n Brachiale mouentium secundus.
- o, o, o Hic uerualis primus digitos mouentium se offert.
- p Digitos mouentium uigessimus tertius.
- q Portio maioris primū pollicis os flectentium.
- r Digitos mouentium uigessimus.
- s Penis cute ipsius uel inuolucro circumcisus.
- t Primus tibiae mouentium, a, b circumscriptus.
- u Sextus tibiae mouentium, a, b, c, d circumscriptus.
- x Glādulae in inguine uasorum distributioni praefectae.
- y Portio septimi femur mouentium.
- a Portio quinti femur mouentium, cui octauus committitur.
- β Portio secundi tibiae mouentium, cuius insertio c insignitur. tertij autem tibiae agentis insertio d notatur.
- γ Portio noni tibiae mouentium.
- Δ Portio octauae tibiae motorum.
- ε Nuda excarnisq; tibiae ossis sedes.
- ζ Sextus pedem mouentium, a, b circumscriptus.
- η Portio decimiquinti digitorum pedis mouentium.
- θ Portio & tendines decimiquarti digitorum pedis mouentium.
- ι Tendo noni pedem mouentis.
- κ, κ Hac oblique prorepunt tendines decimiferti digitorum mouentium.
- λ, λ Ligamentum transversum in tibiae anteriori sede positum hic dissectum cernitur: uti & ligamenta inter internum malleolum & calcem conspicua, & μ, μ notata.
- ν Primus pedem mouentium.
- ξ Tendo tertij pedem mouentium.
- ο Portio quarti pedem mouentium.
- π Secundi digitorum pedis mouentium portio.
- ρ Quinti pedem mouentium portio.
- σ Decimus octauus digitorum mouentium.

SINISTRI LATERIS CHARACTERUM INDEX.

- A, A In hac capitis parte sectionis ordine duram cerebri membranam à tenui remouimus, hicq; tenuis cerebri notatur membrana.
- B, B Vasa in tenui membrana ex tertio durae membranae sinu depropt. a.
- C Durae membranae pars deorsum à tenui reflexa.
- D Ductuum instar uena ex uasis per durae membranae latera excurrentibus in tenui membranae pertinentium unus.
- E Nerus superior oblatas maxilla, à minore tertij paris neruorum cerebri radice.
- F Musculus in buccis positus, ac buccas labraq; mouentium in altero latere quartus.
- G Labra mouentium tertius.
- H Primus osi u referens propriorum.
- I Septimi paris caput mouentium alter.
- K Portio secundi scapulae mouentium.
- L Portio tertij scapulae mouentium.
- M Alterius, os u referens deorsum in latera trahentium portio.
- N Clauicula.
- O Primus thoracis motorum.
- P Hæc uasorum ueruorumq; copia axillam petit.
- Q Pectoris osis anterior sedes hoc latere detecta cernitur.
- R, R Costarum ossa hic quoq; aliqua ex parte nuda uisuntur.
- S, S Costarum cartilagine.
- T, T Intercostalium musculorum exteriorum inter ossa costarum sedem obtinentium imago.
- V, V Intercostalium musculorum exteriorum in cartilaginum ueruarum costarum interuallis consistentium forma.
- X Primus scapulae mouentium, a, b, c circumscriptus.
- Y Secundi thoracem mouentium portio.
- f Recti abdominis musculi portio.
- g Oblique sursum suas fibras ex porrigens abdominis musculus, a, b, c circumscriptus.
- h Umbilici pars.
- i Testis intimo ipsius inuolucro obductus.
- k Venæ arteriaq; seminalium antiquam testis inseruntur implexus.
- l Vas semen à teste deferens.
- m Testis musculus.
- n Ligamentum ab interno scapulae processu ad summum pertinet humerum.
- o Interior scapulae processus.
- p Primum ligamentum humeri articulo propriorum.
- q Brachij os.
- r Cubitum flectentium anterior, cuius caput a & b notantur: tendo uero c.
- s, s Cubitum flectentium posterior.
- t Cubitum extendentium primi portio.
- u Radius in pronum ducentium primus.
- x Radij in supinum motus autorum primus.
- y Portio tertij brachiale mouentium.
- a Primus digitorum manus mouentium, a, b, c, d quatuor ipsius indicantur tendines.
- β Secundi digitorum mouentium portio.
- γ Vna portio.
- Δ Tertij digitorum mouentium portio.
- ε Pars uigessimi secundi digitorum mouentium, quæ tendinem inserit brachialis ossi pollicem sustinenti.
- ζ Duæ portiones sunt alterius uigessimi secundi musculi partis, quæ singulae tendinem pollicis offerunt.
- η Ligamentum transversum in brachialis interna sede positum, hic dissectum uisitur.
- ι Maior duorum qui primū pollicis os flectunt.
- κ, κ Tendines secundi digitorum mouentium musculi.
- λ Alter est musculus parui digiti primū os flectentium.
- μ Illum os hic excarne est propter obliquè descendentem abdominis musculi inibi resectum.
- ν Secundi femur mouentium portio.
- ξ Septimi femur mouentium portio.
- ο Sexti femur mouentium portio.
- π Nonus tibiae motorum.
- ρ Septimi tibiae mouentium portio.
- σ Quinti femur mouentium portio, cui octauus committitur.
- τ Secundus tibiae mouentium, cuius insertionem a notat.
- υ Octauae tibiae mouentium portio.
- φ Quarti tibiae mouentium portio.
- χ, χ Excarnis tibiae ossis pars.
- ψ Hic sextus pedem mouentium musculus à tibiae osse est resectus.
- ω Decimus quartus digitorum mouentium, cuius aliquot tendines a, b insigniuntur.
- ξ Digitorum mouentium decimus quintus.
- Δ Nonus pedem mouentium.
- ε Sextus pedem mouentium. Reliqua in hoc crure cum dextro conueniunt.
- Δ Oculus simul cum ipsius musculis adhuc integris à sua sede erutus, hic humi iacet.
- ε Sex primi oculi musculi hic ab exortu ad insertionem usq; sunt liberati: septimo in suo loco relicto, et neruo uisorio in utroq; oculo insignito.

OMNIVM.

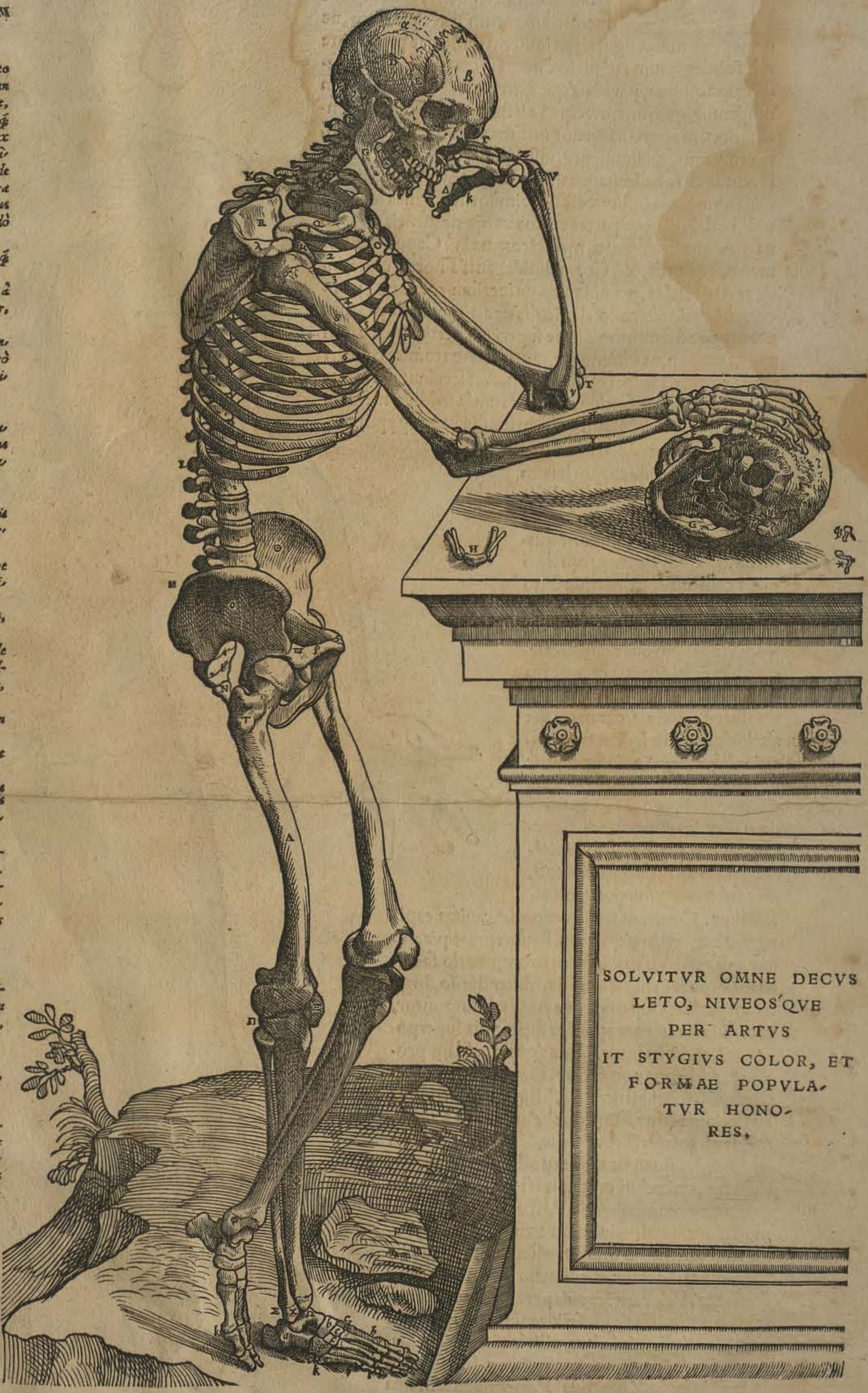

OMNIUM HVMANI CORPORIS OSSIVM SIMVL SVA SEDE COMMISSORVM.
 OMNIBVSQVE PARTIBVS QVAS STABILIVNT, QVAEQVE ILLIS
 adnascuntur, aut ab ipsis procedunt liberorum integra delineatio.

CHARACTERVM HVIVS OMNIUM
 ossium imaginem ostendentis figuræ Index.

ET SI in figuris ad presentem de humani corporis fabrica Epitomen paratis, & ad proportionem viri mulierisq; quæ modo subsequuntur, imaginum delineatis, ossa occurrant: quum tamen id passim fiat, neq; eadem figura simul omnia commissis illis partibus nuda detectaq; spectentur, non abs re fuerit, in banc paginam alioquin uacantem, ex primo libro huc imaginem reijcere, quæ ex tribus illic omnia ossa simul exprimentibus figuris, hæc magis & anteriori ac posteriori sede proponit. Præterquam quod hæc figura etiam caluarie, cui sinistra manus incumbit, basim una cum osse v imaginem referentem & auditus organi ossiculis spectandam offerat. Vt characterum Index modo enarrabit.

- A Suturae capitis quæ transversim feruntur anterior, coronalisq; dicta.
- B Sedes alterius transversæ suturæ, quæ A imaginem proponit, & a cuius uertice alia ad coronalem, & raris hinc ad nasi summum fertur, quam à recto ductu sagittalem nuncupamus.
- D In temporibus obuia instar duarum squamarum quæ inuicem incumbunt, commissura, cui ab imagine nomen inditum est. Reliquis uero caluarie superiorisq; maxillæ suturis, quæ nominibus proprijs destituuntur, nullus adhibitus est character.
- a Alterum uerticis os.
- β Frontis os nunquam geminum, nisi quum rarissime à coronalis suturæ medio ad summum usque nasi suturæ quæpiam peringit. In huius basi in interna caluarie amplitudine os spectatur, quod capitis ocellum appello.
- γ Occipitis os, in grandionibus natu similiter unum.
- Α Dextræ temporis os, cuius processus styli aut acus aut galli calcariæ imagini comparatus, & insignitur: is uero qui uberis papillæ confertur, & inscriptum ostendit.
- η, η Hæc caluarie sedes ab imagine & duritia quam cum prærupta rupe similem gerit, nomen obtinet, quod permultis temporum duntaxat ossibus ascribitur.
- E Os cuneo à dissectionis proceribus comparatum. Huius processus, quos alis assimilamus, θ insigniuntur.
- F Hæc caluarie sedes duorum ossium efformata processibus, perinde ac si peculiare os esset, iugale os nominatur. Superioris autem maxillæ ossa mihi duodecim numero comprehensa, quæ nominibus carent, hæc exigua tabella characteribus non obruenda putauit.
- G Inferior maxilla, similiter ac superior sedecim dentibus ut plurimum decorata.
- H Os v imaginem exprimens, unitatisq; nomine, & si pluribus consistet ossiculis, donatum.
- g, * E regione dicti ossis hic iuxta caluarie basim duo occurrunt auditus organi ossicula, quorum alterum g insignitur molari denti duobus tantum radicibus donato, aut in eundem comparamus: alterum uero * indicatum, malleo cuiuspiam, aut magna ex parte femoris ossi.
- I, K, L, M, N His characteribus dorso ossium seu uertebrae notatur series, quarum septem ab I ad K pertinentes collum efformant, duodecim à K ad L numerate, thoracem, quinque ab L ad regionem M succedentes, lumbos. à regione M, quo ossis sacri in quinta musculorum tabula apparentis, sedes indicatur, ad N sacrum os sex extructum ossibus confestit, cui coccyx os subijcitur.
- O Pectoris os pluribus conformatum ossibus.
- P Mucronata cartilago, in quam pectoris os gladij modo exacuitur.
- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 Numeri characteribus duodecim costæ indicantur, quarum septem superiores & uertebrae & pectoris ossi articulantur, hinc ueræ nuncupantur: inferiores autem quinque spurie dicuntur, ad solas uertebrae articulationem moluntur.
- Q Clauicula.
- R Scapula, cuius superior processus, quem summum humerum dicimus, λ insignitur: interior autem, qui anchoræ imagini confertur, μ.
- S Brachij os, multis humeris appellatum.
- T, V, A, T ad V sedes metitur, quam cubitum uocamus, duabus constituta ossibus, quorum longius inferiusq; ac Y insignitur, cubitus priuatum & ulna appellantur. Huius posterior, iuxta illius cum brachij osse articulatione processus v insignitur. Processus autem illius acutus iuxta brachiale confestus, & inscribitur. Porro superius in cubito os, radius appellatur, X notatur.
- Z Octo brachialis ossa, duplici ordine digesta.
- Γ Quatuor postbrachialis ossa.
- Δ Quindecim digitorum ossa.
- ⊙ Hoc caractere sinistrum os eorum quæ sacri ossis lateribus committuntur obuium est: quod in tres sedes, perinde ac si tribus peculiaribus ossibus constitueretur, nomine diuidimus, quæ dextrum os characteribus notata refert. ο nancq; tiliu os, π coxendicis, & pu his indicat, & uero cartilaginem pubis ossi coactu interuenientem.
- Α Femur, cuius exterior maiorq; rotator τ indicatur, interiori & minori interim hic nusquam conspicuo.
- z Os scuri patellæq; instar, genu articulo præpositum.
- η, ε A u ad ε sedes metitur, quam tibiæ nuncupamus, quæq; duobus constat ossibus, uno interiori & crassiori, ac tibiæ appellato, ac φ insignitur: altero graciliori exterioriq; quod ψ inscriptum fibulæ nomen obtinuit.
- φ, χ Inferiorum appendicum ossium quæ tibiæ constituunt processus, quos malleolos appellare consueuimus.
- δ Talus tibiæ subditus, calcicq; instratus.

SOLUITVR OMNE DECVS
 LETO, NIVEOSQVE
 PER ARTVS
 IT STYGIVS COLOR, ET
 FORMÆ POPVLA,
 TVR HONO-
 RES.

- a Calcis os, tibiæ rectitudinem longè excedens.
- b Os cymbæ imagini à dissectionum peritis comparatum.
- c, c Quatuor tarsi ossa, quæ singulis characteribus d, e, f, & g in d, e, dicantur, ut sic interiora tria quæ nominibus carent, ab extremo, f, g, quod g insignitur, & reseræ & cubo confertur, distingui queat.
- h Quinque ossa tarsum sequentia, pedionq; constituentia.
- i Quatuordecim pedis digitorum ossa.
- k Pluribus locis hac figura k occurrit, ossicula indicaturum quæ à sesami semine nomen inueniunt.

K EXTERNA

IC NON prolixior nominum ex-
ternas hominis sedes loca ue indicant-
tium enumeratio instituitur, quam
comode imaginu uirilis muliebrisq
corporis superficie exprimentiu mar-
ginibus adhiberi potest. Quanquam
succinctam eorum descriptionem, ac
uelut presentium figurarum indicem duntaxat proponere
nihil obstat, quum eadem fere nomina externis corporis se-
dibus ac ossibus, partibus que externae sedi subditis, accom-
modentur, quorum praecipua, ab ijsq qui rectius dissecan-
dirationem aggressi fuerunt instituta, iam prius in oratio-
nis contextu, quantum proposita nobis Epitome requirit,
recensuimus. Solet itaque uniuersa corporis superficies ab
illius nominum institutoribus primu in magnas sedes di-
uidi, ac dein illarum partes rursus uarijs nomenclaturis do-
nari. Atque ita Aegyptij medici corpus in ^a Caput, ^b Tho-
racem, ^c Manus, & ^d Crura diuidebant: Thoracem, perin-
de ac Aristoteles, nominantes, uniuersum corporis ^e trun-
cum, a iugulo aut collo clauiculis ue ad inguina & pubem,
aut magis ad femorum usque superiora pertinentem; non
autem tantum, ut Galenus, nonnulliq Anatomico: rum pri-
marij, corporis sedem costis septam. Alij facultatum corpus
uniuersum dispensantium, animarumq sedibus mentem
adhibentes, quadrifariam quidem similiter ac Aegyptij cor-
poris superficiem discernunt, ue-
rum secus quam illi corporis trun-
cum in duas sedes primu distin-
guetes, manus & crura unius par-
tis loco prima hac diuisione enu-
merat, illa quae ^f Artus proprie uo-
catos constituunt, extremoru no-
mine complectetes. Ac in corpo-
ris trunco duas praecipuas locant
sedes, secundu duas cavitates se-
cantibus inibi obuias: quarum in
ferior ab elatori, interuentu septi
transuersi seiuncta, secur naturalis
altriciis ue animae sedem sanguifi-
cationisq officina, ac insuper huic
subministrantia organa comple-
ctitur, partibus quoque genera-
tioni famulantibus parata. Super-
ior cavitatis cordi irascibilis ani-
mae fomiti uitalisq spiritus fonti,
illiq subseruientibus organis as-
scribitur. Caeteru tertia corporis cavitatis capi-
ti tribuitur, cerebro que potissimu principis ani-
mae sedi, animalis que spiritus promptuario sacra-
tur. Corpore in hunc modum obiter diuiso, singu-
larum partium superficies ita rursus distinguuntur,
ut capitis totius pars anterior supercilijs superpo-
sita, ac ^g crinibus nuda, ^h lineas que quaedam pro-
ponens, ⁱ Frons nominetur. Hac superior & uer-
sus capitis medium uergens, ^k Sinciput. Vtrinque
ad sincipitis latus, supra que ^l Aurem, cui ^m Audi-
torius meatus inest, consistens, ⁿ Tempus. Media
capitis sedes sinciput uersus posteriora superans,
^o Vertex, qui ueluti centrum est ^p circuli crinium
originem circumscribentis. Post uerticem usque ad
mulculorum qui utrinque in ceruicis summo pro-
minentes, in medio foream ostendunt, ac plerisq
^q Tendines dicuntur, elatissimam sedem ^r Occiput
spectatur. Prior autem capitis pars a fronte ad mentem
usq protensa, ^s Facies. Inferior enim frontis pars, ^t Su-
percilijs ueluti eminentibus, pilisq costis terminis,
eorundemq ^u medio circumscribitur. His subsunt
^x Oculi, inferius & superius ^y Palpebris intecti: qua-
rum sedes ubi inuicem coniuuent, & erectis ordi-
natae que, ut in nauibus remos spectamus, serie po-
sitis pilis, quos ^z Cilia nuncupamus, ornatur, quo-
dammodo que cartilagineae sunt, ^a Tarsi habentur.
Commissionis huius termini, ^b Anguli sunt:
quorum maior nasum, minor tempus spectat. In
disiunctarum palpebrarum medio praeter ^c Ca-
runculam in maiori angulo conspicuam, ^d Album
candidum ue oculorum apparet: in cuius medio
duo se offerunt circuli, quorum amplior ^e Iris &
Corona est, minor ^f Pupilla. ^g Nasus oculos inter-
iacet, cuius foramina ^h Nares uocantur: quarum
externa latera nasi ⁱ Pinnulis seu Alis, interna uero ^k Intersepto nasi constituuntur. Sedes ad nasi latera mali in modum pro-

a Caput.
b Thorax.
c Manus.
d Crura.
e Truncus.
f Artus.

f lina.

g crinibus.
h lineas.
i Frons.
k Sinciput.
l Aurem.
m Auditorius meatus.
n Tempus.
o Vertex.
p Circulus crinium.
q Tendines.
r Occiput.
s Facies.
t Supercilium.
u Cilia.
x Oculi.
y Palpebrae.
z Cilia.

a Tarsi.
b Anguli.
c Caruncula.
d Album.
e Iris.
f Pupilla.
g Nasus.
h Nares.
i Pinnulae.
k Intersepto.

CITRÀ DISSECTIONEM OCCVRENTIVM APPELLATIONES.

minulæ ac rubentes, ¹Malæ, & quibusdam Genæ uocantur. Sedes in-
ter nasum & malas mediæ nonnullis ²Concaua dicuntur, quo nomi-
ne alij totam oculorum ³sedem à palpebris ad malas metitam uoca-
runt. Faciei pars quam inflamus ⁴Bucca est, tota uerò ipsius pars à su-
percilijs ad elatiorem usque dentium seriem pertinet, ⁵Superior ma-
xilla nominatur, reliqua autem quæ in uiris ⁶Barba decoratur, ⁷Infe-
rior, cuius anterior extremum, ⁸Mentum nonnunquam ⁹fouea orna-
tum educit, sub ¹⁰Labri inferioris rubore consistens. ¹¹Elatioris labri
sedes naso subdita, ¹²Sulculoq; donata, ¹³Mustax censetur. Quod la-
bris circumscribitur & continetur, ¹⁴Os, quo hiante ¹⁵Lingua, ¹⁶Palatū,
¹⁷Gargareon, ¹⁸Dentes, ¹⁹Gingiuæ, internaq; ²⁰Faucium sedes occurrit.
Quod caput ad clauiculas usq; aut thoracem excipit, ²¹Collum & Cer-
uix est, & si posterius nomen magis posteriori parti accommodetur,
uti & anteriorem qua aspera arteria, & potissimum ipsius ²²caput tan-
gentibus occurrit, ²³Guttur dictam legimus. ²⁴Humerus ueteribus uo-
cabatur brachij ossis cum scapula articulus, unde & partem maximè
ad colli radicem thoracisq; latera eminentem, ²⁵Summum humerum
dixerunt. Quod ab illo prorsum uersus ²⁶Iugulum foueam ue in colli
radice obuium uergit, ²⁷Clauicula est. Quod autem ab ipso ad extremā
digitorum aciem protenditur, ²⁸Manus: cuius prima pars (sub qua ca-
uitas ²⁹Axilla aut Ala appellata, & musculis quos ³⁰Tendines permulti
illic uocant septa, consistit) ad proximum usque articulum ³¹Cubiti ue
flexum producta, ³²Brachium, & Latinorum quibusdam ³³Humerus
dicitur. Posterior flexus illius sedes ³⁴Gibberus est. Pars ab hoc ad con-
terminum articulum ducta, ³⁵Cubitus, & Latinorum quibusdam ³⁶Bra-
chium & ³⁷Vlna. Ad cubiti extremum ³⁸Summa manus incipit, cuius
pars à cubito ad quatuor digitorum radices porrecta, in duas sedes par-
titur: ac cubito propinquior ³⁹Brachiale est, alia ⁴⁰Postbrachiale, quæ à
constructionis specie cum pectore etiam ⁴¹Pectus, à quibusdam ⁴²Palma
nuncupatur. Huius interior sedes caua ac uarijs monticulis septa, mul-
tisq; lineis interstincta, ⁴³Volam efficit. Reliqua summe
manus pars, ⁴⁴Digiti sunt, singuli ternis ⁴⁵partibus tan-
quam in acie locatis efformati, & exterius ⁴⁶Unguibus
ornati. Horum maior alijsq; actione oppositus ⁴⁷Pol-
lex est, illi proximus ⁴⁸Index, dein ⁴⁹Medius seu Impudi-
cus, cui proximus est ⁵⁰Medicus & ⁵¹Anularis. Extimam
uerò sedem occupat ⁵²Paruus, ⁵³Auricularis ue. ⁵⁴Thora-
cem hinc nominamus corporis trunci partem ⁵⁵Costis
septam, maximamq; sedem ⁵⁶Laterum efformantem;
cuius anterior sedes ⁵⁷Pectus est, quam ⁵⁸Mamillæ, atq;
in illarum medio ⁵⁹Papillæ cum obfusco ipsas ambien-
te ⁶⁰circulo occupant. Reliqua anterior trunci sedes
⁶¹Abdomen constituit, cuius regio pectoris ossis carti-
lagini & costarū cartilaginibus illa humilioribus proxi-
ma, perinde ⁶²Subcartilaginea nuncupatur, ac uiscera
cartilaginibus illis complexa. Sic quibus septū transuer-
sum præcordia appellatur, sedes in quam id cartilaginibus inseritur, ⁶³Præcordiorum
nomen obtinuit. quamquam rursus alij ita etiam thoracis anteriorem sedem nuncu-
pent. Quod sub infimis costis & ilium ossis spina (que mulieribus multo magis quam
uiris educitur) ossibus destituitur, tangentibusq; cedit, ⁶⁴Inania sunt & ⁶⁵Ilia, in quorū
ueluti medio ⁶⁶Vmbilicus cernitur, sub quo mox ⁶⁷Sumen, cuius infima sedes trunci
termino proxima, ⁶⁸Aqualiculus nuncupatur. Terminus autem ubi hic ⁶⁹Pudenda &
Naturalia consistunt, ⁷⁰Pubes est & ⁷¹Pecten, ad cuius latera in femorum flexu ⁷²Inguina
recensemus. Maris pudendi pars citra sectionem conspicua, ⁷³Penis & ⁷⁴Coles uoca-
tur: cuius summitas magis quam reliqua longitudo crassescēs, ⁷⁵Glandem efformat,
in cuius medio ⁷⁶meatus urinæ seminiq; communis conspicitur. Huius inuolucrum
⁷⁷Præputium est, licet alijs tota penis summitas ita nuncupetur. In inuolucro reliquaq;
ad anum cute protuberantē futuræ modo lineam uocamus ⁷⁸Suturam, & totam hanc
exporrectam extuberantēq; ad anum usque penis partem ⁷⁹Taurum. Vti & sedem
inter testium inuolucrum (quod ex cute paratum ⁸⁰Scortum dicitur) & anum conspi-
ciam, ⁸¹Interfeminium nuncupamus. Muliebris pudendi rima, quæ uteri ceruicis
est orificium, ⁸²Sinus uocatur, quem ⁸³Alæ & ⁸⁴Colles utrinque prominentes, & cuti-
cularis in ipsius summo apprensus ⁸⁵caro ornant. Recti intestini orificium per sedem
prodiens, à figura ⁸⁶Anulus, & ab officio ⁸⁷Strictor appellatur. Posterior trunci cor-
poris pars, ⁸⁸Dorsum aut Tergū ferè nuncupatur, cuius latera in elatiori posterioriq;
thoracis sede ⁸⁹Scapulis constituunt. Inter ipsas uerò ⁹⁰mediū & ⁹¹dorsi sedes hinc ad infi-
mas usq; costas, aut ubi id maximè in flexu protuberat, pertinet, thoraci ascribit, ac
post septum transuersum consistit. Sedes uerò hanc ad nates usq; sequens, ⁹²Lumbos
cōplectitur. Sunt autē ⁹³Nates carnea & globosæ sedes, illiū ossiū occupantes dorsum,
in quarum medio sacri ossis & coccygis posteriores processus uelut ex carnes ad anū
usq; occurrunt. Vbi articulus femoris percipitur, magnusq; ⁹⁴Rotator extuberat, ⁹⁵Co-
xendix est, aut ⁹⁶Coxa, quod nomen alij ⁹⁷Femori ascribunt, ab inguinibus ad ⁹⁸Genū
pertinenti: cuius posterior sedes & flexus ⁹⁹Poples nuncupatur. Genū ad proximum
usq; articulum pedis ue initiū ¹⁰⁰Tibia subsequitur, quæ nonnullis ¹⁰¹Crus nominatur, & si
plures id nomen simul tibiæ femoriq; uelint esse cōmune. ¹⁰²Anterior tibiæ sedes ossea
tangētibus occurrit, posterior autē ubi ipsius ¹⁰³Venter seu ¹⁰⁴Sura cernitur, carnea. Tu-
bera ad tibiæ imū utrinq; uelut ossea tangētibus obuia, ¹⁰⁵Malleoli, neutiquā uerò ¹⁰⁶Ta-
lus illis exceptus reconditusq; nominatur. Postica pedis pars extra tibię rectitudinem
retrorsum prominens, ¹⁰⁷Calx appellatur. Reliquæ uerò pedis superficialiæ sedes pror-
sus ossium nomen lasurā alligant. ¹⁰⁸Palma, ¹⁰⁹Plantæ, & ¹¹⁰Vestigium, ¹¹¹Pectoris, quod
ipsiusq; internūlatus ¹¹²Concauū, superior uerò ¹¹³Tarsus nuncupetur.

digiti hic etiam unguibus ornati sequuntur. Quam quibusdam in integro pede sermo instituitur, minima sedes quæ calcamus plerumq; ¹¹⁴Plantæ, & ¹¹⁵Vestigium, ¹¹⁶Concauū, superior uerò ¹¹⁷Tarsus nuncupetur.

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

FIGURAE AD PROXIMAM PAGINAM AGGLUTINATAE.

MULTISQUE PARTIBVS EXTRUCTAE, Characterum Index.

QVONIAM figura hic e regione a capi... A, A, A Septum transversum hic conspicitur... B Cordis involucri est portio inibi relicta... C Cor tam apte atq; hac simplici figura licuit... D, D, D, D Pulmonis quatuor notantur lobi... E Aeserae arteriae caudex simul cum larynge... F, F Iecoris gibbi magna superficies tota enim caua... G G et G priuatim insignita... H Bilem stauam excipiens uesicula... I Ventrículo suis uasis ac nervis... K Superior omenti membrana... L Inferioris membrana omenti portio... M Intestina ad unum omnia... N, N Inferioris omenti membrana portio... O Lien ex caua ipsius facie potissimum expressus... P Dexter ren... Q Sinister ren... R Vetus simul cum suis testibus uasisq; delineatus... S Mulieris uesica simul cum meatuum urinam... T Vena cauae caudex, qua inter cor et iecur... V, X Cordis basis, atq; adeo nasa id coronarum ritu... Y Cordis mucro... Z Vena sunt ac arteriae per cordis corpus digestae... a Sedes, qua cauae caudex in cordis dextrum sinum... b Dextra cerebri auricula... c Sinistra auriculae apex... d Vena arterialis caudex... e, e Vena arterialis in dextram pulmonis partem... f Magne arteriae caudex... g Magne arteriae truncus, partes cordi subditas... h Superiora petentis magne arteriae trunci portio... i Dextra modo trunci insignior portio... k Alter sinistra est saporalis h notata... l Dextra forma saporalem l insignitam... m, m Haec excurrunt septi transversae nervi... n Vena pari desinita initium... o Caua in iugulo bipartita... p Caua exortus apparent uenarum pectoris osi... q Vena superior aliquot costarum internalla... s Surculus communis internam manus adiens... t Hic alibi commixtus ramulis... u Axillaris ramus ulnae exporrectus... v Series uenarum internam cubiti... w Umbilici portio... x Vena ab umbilico in iecur exporrecta... y Meatus urinam fecus inter secundum ipsius... z Arteria foetus peculiare... aa Vesica ceruix... ab Vesica ceruix musculus... ac Superior uentriculi orificium... ad Inferius stomachi ad dextrum latus... ae Nervorum sexti paris ad stomachum series... af Vena et arteria huc ab illis deducte... ag Vasa dextram sedem fundi uentriculi... ah Vasa sinistram sedem fundi uentriculi... ai Musculus rectum intestinum orbiculatum... aj Sedes qua colum intestinum recto... ak Colum intestinum... al Cecum intestinum... am Omnes isti anfractus ilei... an Usque ad ? duodeni intestini... ao Glandium duodeno intestino... ap Meatus bilis uesiculae duodeno... aqua Iecori inserta arteria... ar Bilis uesiculam adiens arteria... as Vena bilis uesiculam adiens... at Vena et arteria posterior uentriculi... au Vena uentriculum petens... av Minor portae maxime distributionis... aw Grandior truncus maxime partitionis... ax Vena et arteria duodeno intestino... ay Radix arteriae in iecur... az Vena cum coniuge arteria dextram... ba Radix arteriae in iecur... bb Vena cum coniuge arteria superior... bc Vena et arteria praecipua inferioris... bd Glandulosum corpus uasorum... be Inferioris omenti membrana... bf Vasa series ad lienem... bg Vasa ab illis que lieni... bh Minor arteria... bi Glandulae in mesenterio... bj Foramen septi transversae stomachum...

CHARTA, EX QVA FIGVRAM PARARE CONVENIT, ILLI QVAE
NERVORVM SERIEM EXPRIMIT APPENDENDAM.

OMNES figurae hac charta impressae simul ad unam spectant, quae ex capite, aut utroque modius duxeris, illi figurae agglutinanda uenit, quae nervorum serie proponit, ac in folio m. inscripto, seu omnium ultimo spectatur. Quod eos admonitos uolumus, qui in imparata incident exemplaria, suorumq; merito ac industria hac sibi concinnabunt: in quo opere tum in glutinando & singulis a superflua papyro rescindendis, tum coloribus si uisum erit adhibendis, quisque quantum uolet praestabit. Deinde ut robori consulatur, toti huic chartae non inutiliter membrana subglutinabitur, priusquam tota charta in tota frusta quot figuras complectitur, diuidatur, quibus numerum in hoc ascribam, ut quoque loco committenda sit, explicem, quantumq; in me est studioforum labori consulam.

PRIMAM ceterorum precipuam, ac uelut aliarum omnium basim ex figurae nudam mulieris imaginem exprimentis proportionem, uti & ceteras omnes hic obuias delineauimus, quae primum undecunq; in ambitu proximè ad delineationem a reliqua charta est rescindenda, interim latiuscula referuata in capitis uertice portione, a qua postmodum glutinari queat, simulatque reliqua partes ipsi fuerint commissae.

SECUNDAE figurae stomachum & anteriore uentriculi sedem simul cum superiori membrana omenti, harumq; partium uasis & nervis proportionem, aliquot aliae, priusquam prima committatur, ueniunt agglutinande. TERTIA enim, quae posteriorem regionem exprimit, totius inferioris membranae sedis quae sub colo intestino consistit, quae id uentriculo exporrigitur, ita ex proportione superiori membranae omenti glutinanda est, ut omentum sacculi imaginem referat. QUARTA dem, quae intestinum imaginem spectandam offert, tertiae figurae tergo ea sede est committenda, quae inferioris uentriculi orificium intestinum principio continuatur. Sedem hanc s. in secunda figura et quarta positum indicabit. Quum tamen quartam committis, conduxerit utriusq; ad latera chartae portionem asseruare, illamq; tertiae figurae, ut quarta ualidius haereat, agglutinare. Nunc secunda primae nexurus, transuersam sectionem in prima inibi duces, ubi s. in humiliori septi transversae sede occurrit, iecoris sicuti indicans, quo id stomacho hac transenti cedit. Per hoc foramen stomachum ita transmittes, ut albae arteriae subiciatur, uentriculusq; sua sede consistat. Nexum uero ad primae figurae tergo iuxta nuper dictum foramen molieris.

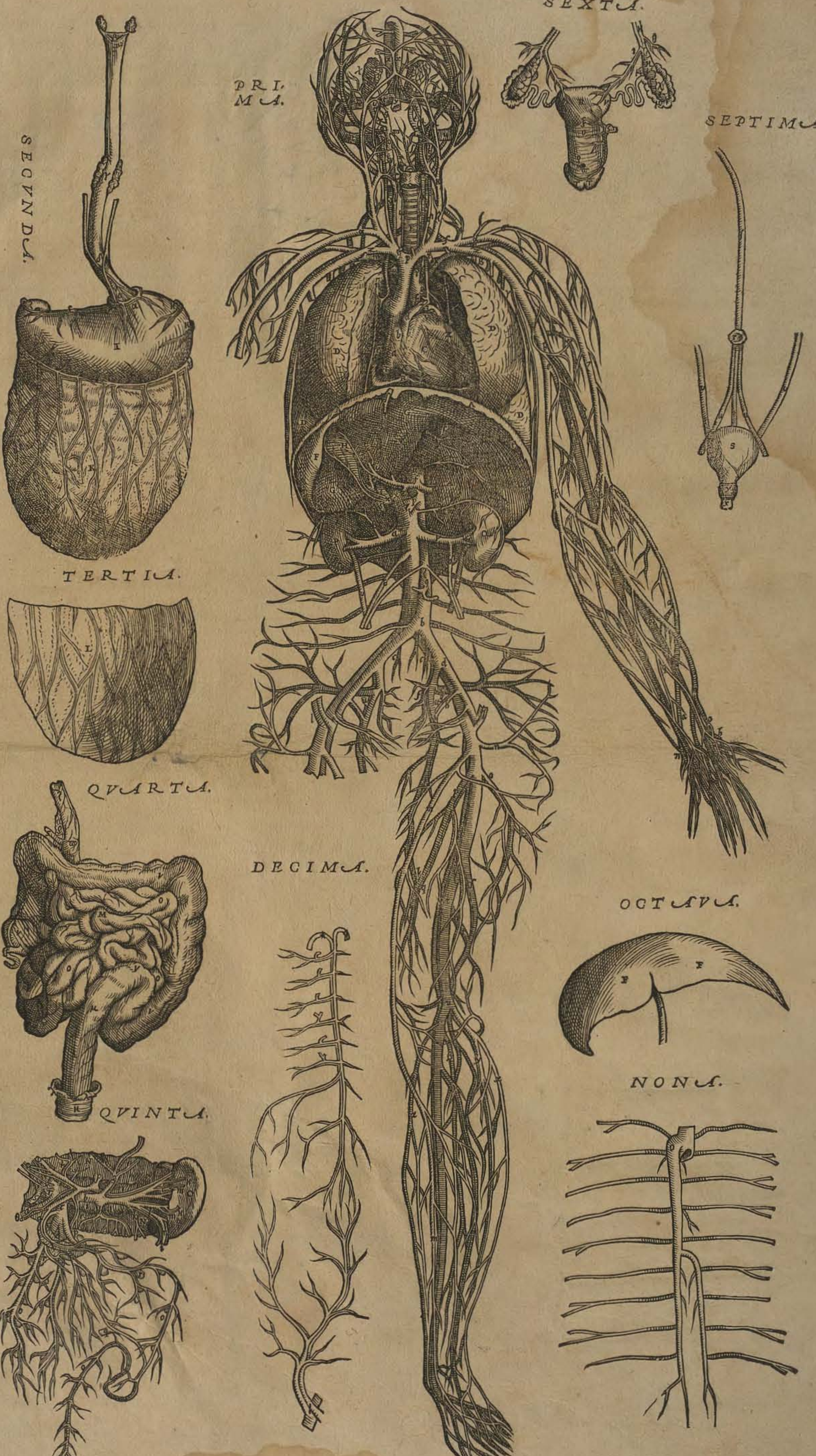
QUINTA figura inferioris omenti membranae portionem exprimit, quae posteriori uentriculi subijcitur sedi, ac uenae portae distributionem simul cum arterijs nervisque hac excurrentibus suslineat. Insuper praeter eiusmodi uasis, hic etiam lien cum uenis ac arterijs per mesenterium diffusis spectatur, totaq; figura ad primam in iecoris cauo ita est glutinanda, ut uesiculae in utriusq; figuris occurrentia in uicem respondeant.

SEXTA figura uterum cum testibus seminibusq; uasis proponens, postquam ceterarum modo circumscripta erit, prima inibi in dextro latere et sinistro iungetur, ubi uena arteriaq; seminales simul coeunt, & in sinistro latere in prima figura & sexta spectatur. Quum hanc iungis, etiam SEPTIMA, quae uescicam ac umbilici uasa simul cum meatuum urinae & renibus deferentium portione, eadem sede ad primam ita est conglutinanda, ut meatus illi seminae uasis subglutinentur, ipsa autem uescica utero incumbat, proportionem qua posita optimam hic obseruans, quam partium delineatio ac continuitas facile demonstrant.

OCTAVA iecoris gibba sedis eam portionem delineatam continens, quae in anteriori corporis regione spectanti occurrit, et a iecoris fissum refert, cui uena ab umbilico ducta inferitur. Hanc itaq; uelut ex puncto tantum, illic iecori in prima figura committes, ubi A. inter F. & s. spectatur.

NONA uenae pari carentis seriem ostendens, ad primae figurae tergo est committenda, ubi cauae caudex uenam illam sine coniuge promit. atq; id fiet prompte, si ad o. in ambabus figuris animu adhiberis.

DECIMA, quae duas partes, ubi a superflua papyro rescicta erit, constituet, superiori sede uenam ac arteriam dextri lateris delineatam continet: quae sub pectoris ossibus deorsum repentes, superiorem abdominis sedem petunt. Haec suo caractere q. in ingulo ad primae figurae q. glutinabitur. * autem ad ramum primae figurae, qui ad dextrum latus & m. rescictus conspicitur. Humilior decimae figurae pars uasa ostendit in inferiorem abdominis sedem excurrentia, quae inibi ad primam figuram sunt committenda, ubi in dextro latere l. iuxta uasa crus praesentia obuii est, illorumq; uasorum apparenti initia. Nunc primam figuram chartae committes, quae nervorum seriem proponit, & leui negotio obseruabis quo situ singula sine locanda, si modo characterum indicem partiumq; descriptionem operi adhiberis.

CHARITATIS ET QVA TIQVAM BARARE GOVERNAT. H. B. G. V. S.
M. P. O. L. I. T. I. C. A. M. F. I. L. I. A. M. S. E. R. V. I. T. A. T. E. M.

PLATE

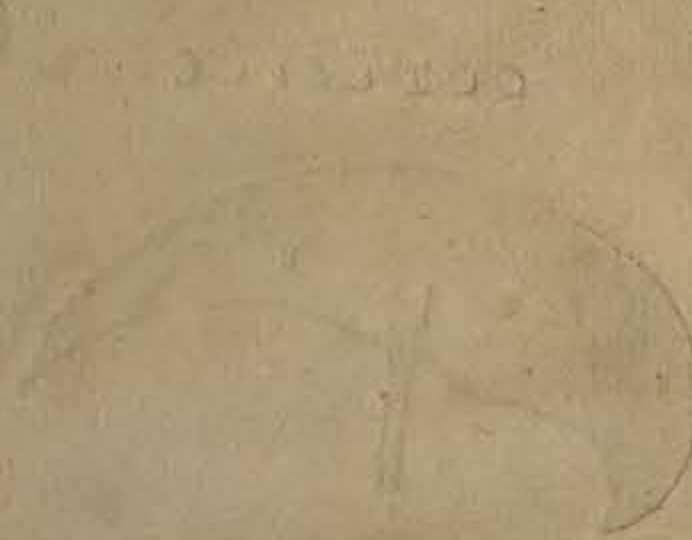

PLATE

PLATE

PLATE

PLATE

PLATE

PLATE

PLATE

VENARVM, ARTERIARVM, NERVORVMQVE OMNIUM INTEGRA DELINEATIO
SIMVL CVM NVTRITIONIS QVAE CIBO POTVQVE FIT ORGANORVM, ET CORDIS PVLMONISQVE
ac demum muliebrium generationi subseruientium instrumento-
rum imaginibus.

FIGVRAE HVIC CHARTAE IMPRESSAE,
cuiq; alia agglutinatur, ac quae peculiariter nervis ostenden-
dis parata est, characterum Index.

CEREBRVM una cum cerebello cerebriq; extoribus cum in modum hic
delineauimus quasi a caluaria enudatum in ipsius basia conspiceretur, ut appa-
ret si quis erectus caput in posteriora quam maxime flecteret, sursum retrorsumq;
oculos aduersus. Ceterum quoniam utriusq; lateris eadem nervorum in praesenti figu-
ra est ratio, suffecerit uni tantum lateri characteres adhibere.

A, B, C Cerebri ex altero latere basia notatur, ac A indicat partem ipsius ad narium sum-
mum prominulam, nonnullisq; mamillarem processum nuncupatam. B uero cerebri
partem insinuat, amplum caluarie sinum subeuntem, qui ad latus sinus consistit, quo
glans cerebri proutam excipiens reponitur. C autem maxime postie-
cam cerebri sedem notat.

D, D Cerebellum.

E Sinister cerebri processus, organo olfactus subministrans.

F Nervi usorij sinistri ortus.

G Nervorum usoriorum coitus.

H Tunica, in quam usorius nervus exoluitur, degenerat ue.

I Secundum nervorum cerebri par.

K, K Minor radix tertij paris.

L Craffior radix tertij paris.

M Quartum par.

N Quinti paris gracilior radix.

O Quinti paris insignior radix.

P Membrana, in quam quintum par in auditu organo praecipue
exoluitur.

Q, R Maioris quinti paris radices propagines, quorum haec per ce-
cum elabitur foramen, illa uero per aliud sibi proprium.

S Sextum nervorum par.

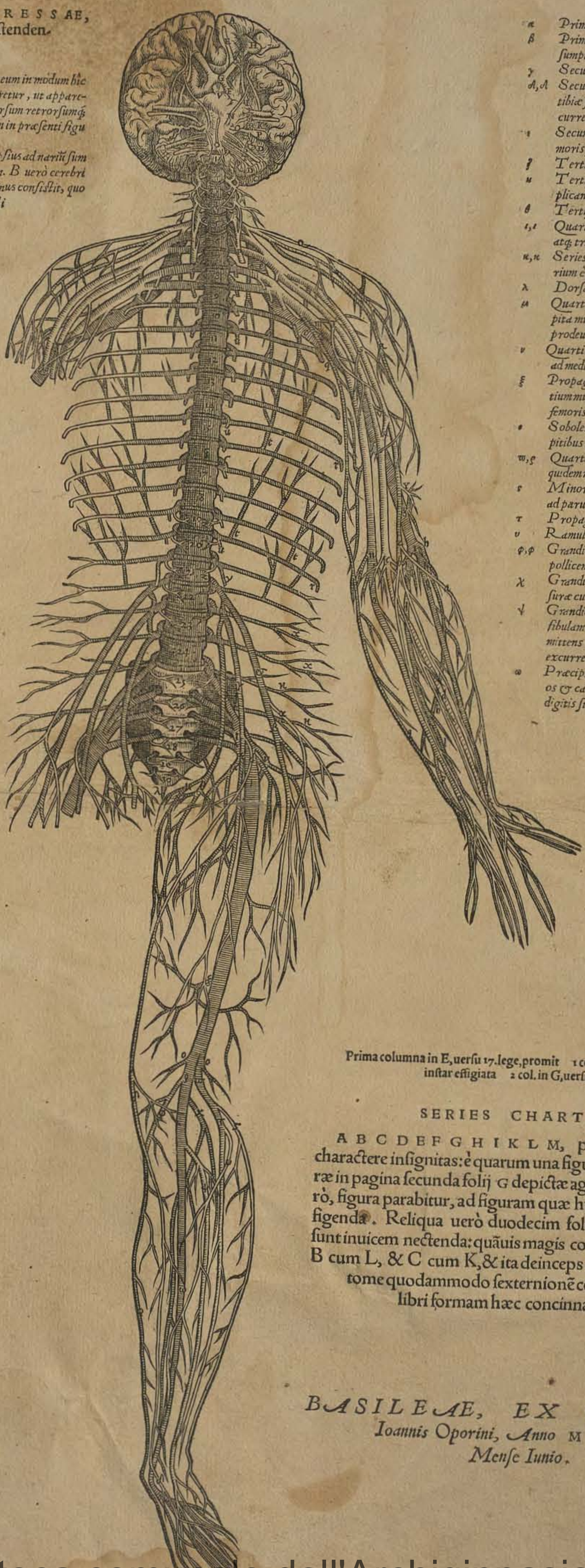
T Septimum nervorum cerebri par. atq; horum nervoru progressus
hic non delineari potuerit, quamuis interim magna ex parte in alijs
huius compendij figuris passim, praecipue uero in huius superposita,
et tertia ad musculos ostendendos praecipue paratarum occurrant.

V Dorsalis medulla ex cerebri basia medio in riuum.

O Dorsalis medulla sedes qua caluariam egreditur.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Primi nervi propago cuti oblata.

Primi nervi propago alicuius inter musculos ab-
sumpta.

Secundus femur petens nervus.

Secundi nervi soboles per internam femoris et
tibiae sedem ad pedis usq; superiora sub cute ex-
currens.

Secundi nervi propago musculus anteriorem fe-
moris sedem occupantibus deprompta.

Tertius femoris nervus.

Tertij propago, internam femoris cutem im-
plicans.

Tertij propago musculos adiens.

Quartus femoris nervus, cuius exortus aequè
atq; trium superiorum est conspicuus.

Series anteriorum propaginum inferiorum pa-
rium è sacro osse prodeuntium.

Dorsalis medullae extremum.

Quarti femur petentis nervi propagines ad ca-
pita musculorum à coxendicis ossis appendice
prodeuntium sparsae.

Quarti nervi soboles in posteriorè femoris cutè
ad medium usq; longitudinis femoris excurrens.

Propago praecipue in quartum tibiae mouen-
tium musculum, ac dein in reliquam posteriorem
femoris cutem iuxta genu digesta.

Soboles in musculos ab inferioribus femoris ca-
pitibus pronatas.

Quarti nervi in duos truncos distributio, ac in
quidem minorem, q uero insigniorem notat.

Minoris trunci propago, externa tibiae cuti
ad parui digiti usq; extremum diffusa.

Propago fibulae inter musculos exporrecla.

Ramus anteriorem tibiae cutem implicans.

Grandioris trunci ramus interna tibiae ad
pollicem usque digestus.

Grandioris trunci ramus, posteriori tibiae seu
surae cuti exporrecltus.

Grandioris trunci ramus, ligamentu penetrans
fibulam tibiae qua haec ossa inuicè dehiscent co-
mitens, ac dein ad digitorum usque superiora
excurrens.

Praecipua grandioris trunci portio, inter tibiae
os et calcem pedis inferiora petens, singulisq;
digiti surculos offerens.

FINIS.

Prima columna in E, uersu 17. lege, promit 1 col. F, uersu 51. glandula nucis pineae
instar effigiata 2 col. in G, uersu 9. perficiuntur.

SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M, praeter duas chartas nullo
characterè insignitas: è quarum una figuram parare licebit, figu-
rae in pagina secunda folij G depictae agglutinandae. ex altera ue-
ro, figura parabitur, ad figuram quae huic paginanda impressa est,
figenda. Reliqua uero duodecim folia ex cuiusque arbitrato
sunt inuicem neclenda: quauis magis conueniat A cum M, &
B cum L, & C cum K, & ita deinceps iungere, ut uniuersa Epi-
tome quodammodo sexternione constituat, modo in
libri formam haec concinnare lubeat.

BASILEAE, EX OFFICINA
Ioannis Oporini, Anno MD XLIII.
Mense Iunio.

M

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio

Biblioteca comunale dell'Archiginnasio